

ПРИРУЧНИК

ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ - ОПШТИ ИЗБОРИ 2022. -

Сарајево, 2022.

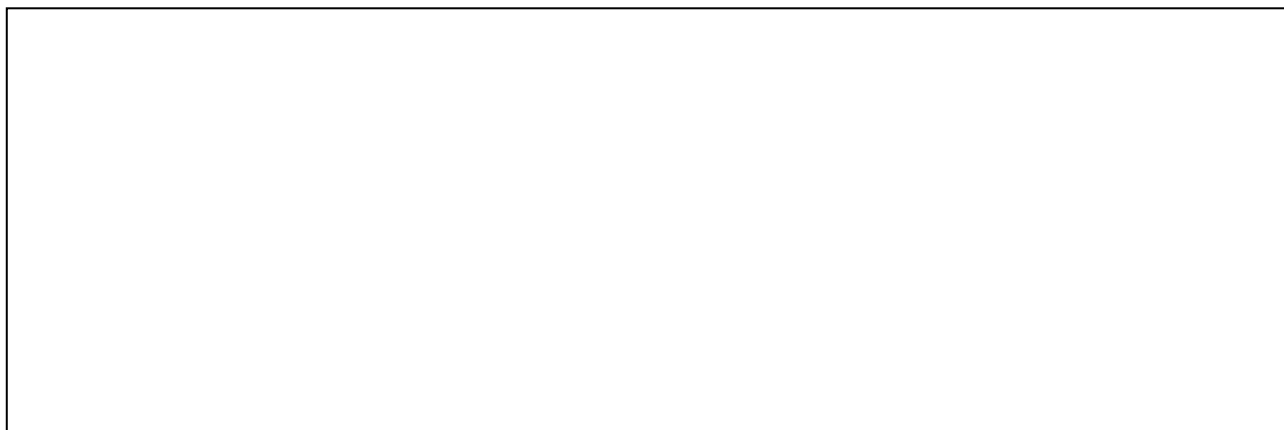
ПРИРУЧНИК ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ - ОПШТИ ИЗБОРИ 2022.

Издавач: Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, Данијела Озме бр. 7, 71000 Сарајево,
тел.: 033 / 251 300, факс: 033 / 251 329, имејл: info@izbori.ba, веб-страница: www.izbori.ba.
За издавача: др Суад Арнаутовић, предсједник

Приручник припремили: др Ахмет Шантић
Јован Калаба

Сарадник на припреми публикације: Мустафа Лаковић

ДТП:

На основи закључка Централне изборне комисије Босне и Херцеговине са 41. сједнице ЦИК-а БиХ од 25.08. 2022. године, овај приручник је одобрен за кориштење изборној администрацији Босне и Херцеговине на Општим изборима 2022.

“Сви изрази писани у једном роду односе се без дискриминације на оба пола”

Овај приручник је публикован захваљујући финансијским средствима Савјета Европе. Ставови изражени у Приручнику ни на који начин не одражавају службени став Савјета Европе.

***Приручник се дистрибуише бесплатно!
Приручник је, у цјелини или у појединим његовим дијеловима, забрањено умножавати и дистрибуисати без одобрења Централне изборне комисије Босне и Херцеговине!***

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	страница 4
1. БИРАЧКИ ОДБОР	
1. Одговорност и улога бирачких одбора.....	страница 6
2. Дужност председника бирачког одбора и улога чланова бирачког одбора у процесу гласања.....	страница 6
3. Записник о раду бирачког одбора.....	страница 8
2. ПОСМАТРАЧИ	
1.1. Уводне напомене.....	страница 9
1.2. Приступ посматрача бирачком мјесту.....	страница 9
1.3. Подношење примједби посматрача на рад бирачког одбора.....	страница 9
1.4. Удаљавање посматрача са бирачког мјеста.....	страница 10
1.5. Изглед акредитација акредитованих посматрача.....	страница 10
3. БИРАЧКО МЈЕСТО	
1. Обиљежја и осигурање простора на бирачком мјесту.....	страница 12
2. Уређење улаза и унутрашњег простора бирачког мјеста.....	страница 13
4.-а РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО	
1. Дан уочи избора.....	страница 17
2. Прије отварања бирачког мјеста.....	страница 18
3. Отварање бирачког мјеста.....	страница 19
4. Процедуре гласања.....	страница 19
5. Затварање бирачког мјеста.....	страница 22
6. Попуњавање обрасца за бројно стање и паковање неискориштених и оштећених гласачких листића.....	страница 23
4.-б БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА	
7. Редослијед бројања гласачких листића.....	страница 24
8. Гласачки листићи.....	страница 24
9. Радње прије бројања гласачких листића.....	страница 26
10. Бројање гласачких листића - већински глас.....	страница 27
11. Бројање гласачких листића - пропорционална заступљеност.....	страница 29
5. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ	
1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страница 36
6. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ - КОВЕРТИРАНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА	
1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страница 38
7. МОБИЛНИ ТИМ	
1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страница 41
8. ПОСТУПАЊЕ ОРГАНА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА НА ИЗБОРНИ ДАН У УСЛОВИМА ЕПИДЕМИЈЕ КОВИД- 19	
.....	страница 45
9. ПРЕКРШАЈНЕ И КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	
1. Санкције прописане Изборним законом БиХ.....	страница 50
2. Кривична дјела у изборном процесу.....	страница 50
5. Литература.....	страница 52

10. СХЕМЕ ПАКОВАЊА

Поштовани председници и чланови бирачких одбора,

Пред вама је Приручник за рад бирачког одбора у Босни и Херцеговини - Општни избори 2022. године који је подсјетник на изборне радње које се проводе на бирачком мјесту и који је намијењен управо вама, члановима органа за провођење избора.

Приручник за рад бирачких одбора садржи детаљан опис и приказ бирачког одбора на бирачком мјесту, те објашњава улогу, дужности и одговорности председника и чланова бирачких одбора и њихових замјеника, посматрача и других учесника изборног процеса, дан уочи избора, на дан избора и ноћ након избора.

Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини - Општи избори 2022. године, је унапријеђен у смислу да је објашњено, шта треба радити и како да се понаша бирачки одбор, односно председник у случају кршења одредаба Изборног закона БиХ, односно како поступити ако на бирачком мјесту дође до злоупотреба бирачког права, односно покушаја изборних превара.

Поштивање одредаба из Изборног закона БиХ и процедура утврђених у свим осталим прописима које доноси Централна изборна комисија БиХ, а уз помоћ овог Приручника за рад бирачких одбора, пут је да се избјегну грешке у раду бирачких одбора, али и санкције, те изгради добра пракса, као гаранција демократских и поштених избора.

Од вас, као нарочито важног сегмента изборне администрације очекујемо да током свог рада на дан избора будете прије свега непристрасни, одговорни, ефикасни, прецизни и јасни у објашњењима бирачима, посматрачима, као и другим изборним актерима.

Овим путем захваљујемо Савјету Европе за свесрдну подршку у изради и објављивању овог Приручника.

Председник

Централне изборне комисије БиХ

др Суад Арнаутовић

Сарајево, август 2022. године

Поштовани чланови бирачких одбора,

Ваш професионализам, посвећеност и интегритет су кључни за гарантовање правилног провођења демократских избора у складу са утврђеним међународним стандардима.

Право на слободне изборе загарантовано је Протоколом бр. 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Ово право је једно од најосновнијих принципа демократије и припада грађанима сваке од 46 држава чланица Савјета Европе.

Поред кључних принципа садржаних у ЕКЉП, постоје различите норме и стандарди о изборима који се примјењују на подручју земаља чланица Савјета Европе, па и шире. Наша организација нуди подршку кроз посматрање избора, правну изборну помоћ и техничку сарадњу у свим фазама изборног процеса ([предизборни, изборни и постизборни](#)).

Када је у питању сарадња, [Одјел за изборе и партиципативну демократију](#) блиско сарађује са свим изборним актерима – а посебно са Централним изборним комисијама – у циљу јачања транспарентности, инклузивности и интегритета изборне праксе и процеса.

Уочи општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, Канцеларија Савјета Европе у Сарајеву, заједно са Централном изборном комисијом (ЦИК) Босне и Херцеговине, имплементирала је [пројекат изборне сарадње](#) с циљем даљег унапређења изборне праксе и повећања повјерења у изборни систем. Међу главним постигнућима пројекта је обука и сертификација 302 члана из свих 143 општинске изборне комисије који су били задужени за вашу обуку.

Увјерени смо да ће овај Приручник, који је израдио ЦИК, допринијети професионалном и демократском провођењу ових избора који су важни за све грађане Босне и Херцеговине.

Бојана Урумова
шефица Канцеларије Савјета Европе у Сарајеву

1.

БИРАЧКИ ОДБОР

1. БИРАЧКИ ОДБОР

- Бирачки одбор је тијело за провођење избора које именује градска/општинска изборна комисија (у даљем тексту “изборне комисије“) за сваке изборе, на основу приједлога овјерених политичких субјеката или из својих евиденција о раду бирачких одбора са ранијих избора као и са резервног списка. Бирачки одбор је независан и непристрасан у свом раду.

1. ОДГОВОРНОСТ И УЛОГА БИРАЧКОГ ОДБОРА

1.1. Начин рада бирачког одбора

- Бирачки одбор руководи радом бирачког мјеста, осигурава правилност и тајност гласања и на редовном бирачком мјесту броји и евидентира резултате гласања.
- Предсједник бирачког одбора руководи радом бирачког одбора, осигурава да се процес гласања на бирачком мјесту одвија несметано.
- Бирачки одбор доноси одлуке натполовичном већином од укупног броја чланова.
- Предсједник и чланови бирачког одбора одговорни су за исправно бројање гласачких листића, као и исправно паковање изборног материјала.
- Предсједник или чланови бирачког одбора не смију утицати на одлуку бирача.

2. ДУЖНОСТ ПРЕДСЈЕДНИКА БИРАЧКОГ ОДБОРА И УЛОГА ЧЛАНОВА БИРАЧКОГ ОДБОРА У ПРОЦЕСУ ГЛАСАЊА

а) Бирачки одбор који се састоји од предсједника и четири члана

2.1. Предсједник бирачког одбора:

- руководи радом бирачког одбора и заједно с члановима бирачког одбора одговоран је за законитост рада на бирачком мјесту,
- одређује дужности сваком члану бирачког одбора и евидентира их у Записник о раду бирачког одбора,
- одржава мир и ред на бирачком мјесту и у његовој околини,
- попуњава све обрасце,
- осигурава да на бирачком мјесту не буде оружја или опасних предмета,
- помаже бирачима којима треба додатно објашњење о процесу гласања
- рјешава сва питања која се односе на идентификацију и право гласа бирача и евидентира у Записник о раду бирачког одбора вријеме и околности свих значајних догађаја на бирачком мјесту, на начин да за сваки приговор укратко у Записник о раду бирачког одбора напише околности на којима се приговор заснива и шта је подузео у вези са тим,
- одржава интегритет процеса гласања, односно бројања,
- за бираче чије име није уписано на бирачком списку на том бирачком мјесту је обавезан да изврши провјеру са центром за бирачки списак или путем СМС-а на којем бирачком мјесту тај бирач гласа.

2.2. Члан бирачког одбора задужен за контролу реда:

- осигурава контролу кретања бирача на бирачком мјесту,
- осигурава да бирачи поштују све хигијенско - епидемиолошке мјере заштите.

2.3. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију:

- провјерава идентитет бирача
- проналази бирачево име у изводу из Централног бирачког списка,
- упозорава бирача да се мора потписати идентично као на идентификационом документу,
- осигурава да се бирач потпише поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка.

2.4. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића:

- издаје гласачке листиће бирачу,
- ставља отисак штамбиља и потписује се поред отиска штамбиља на гласачке листиће,
- објашњава бирачу како треба исправно испунити гласачке листиће,
- упућује бирача према слободној гласачкој кабинџи у којој му се омогућава тајност гласања.

2.5. Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије:

- упућује бирача да убади гласачке листиће у гласачку кутију и напусти бирачко мјесто,
- осигурава да ниједан бирач не напусти бирачко мјесто док у гласачку кутију не убади гласачке листиће, један по један, и осигурава да се само гласачки листићи убацују у гласачку кутију.

b) Бирачки одбор који се састоји од три члана:

Ако се бирачки одбор састоји од предсједника и два члана, члан бирачког одбора задужен за контролу реда ће истовремено обављати и контролу гласачке кутије, док ће члан бирачког одбора задужен за идентификацију истовремено обављати и издавање гласачких листића.

c) Замијеници чланова бирачких одбора

Сви чланови бирачког одбора или њихови замијеници морају бити присутни током цијелог процеса гласања, укључујући и утврђивање резултата гласања. (члан 5.5 Закона).

Посебно је потребно нагласити да у бирачком одбору могу истовремено бити ангажовани предсједник/члан *или* његов замијеник, а никако обојица, као и да замијеник може замијењивати *само* свог члана, а не неког другог.

Када су ангажовани на бирачком мјесту, члан или његов замијеник - имају иста права и обавезе, укључујући и потпис у записник о раду бирачког одбора, као и одговарајућим обрасцима који се воде на бирачком мјесту.

Предсједник или његов замијеник, и сви чланови или њихови замијеници који учествују у раду бирачког одбора, дужни су потписати Записник о раду бирачког одбора.

Уколико предсједник или његов замијеник, односно члан или његов замијеник, одбију да потпишу Записник о раду бирачког одбора, то ће се евидентирати у Записнику и евидентирати разлог непотписивања предсједника/члана/замјеника.

2.6. Предсједник и чланови бирачког одбора, односно њихове замијене уколико су ангажоване на изборни дан, индивидуално одговарају:

- за учињене неправилности у оквиру својих задужења на бирачком мјесту, у складу с Изборним законом БиХ и подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ,
- за учињене неправилности у процесу бројања гласачких листића,
- за учињене неправилности у процесу паковања изборног материјала.

Предсједник бирачког одбора одговоран је и за неправилности које учини члан бирачког одбора уколико није евидентирао уочене неправилности и о томе није извјестио градску/ општинску изборну комисију.

- **Члан бирачког одбора неће учествовати у доношењу одлуке када тај члан или члан његове уже породице има лични или финансијски интерес, или ако постоји други сукоб интереса који може довести у сумњу његову способност да дјелује непристрасно. Члановима уже породице сматрају се: брачни друг, дјеца и чланови домаћинства према којима члан бирачког одбора има законску обавезу издржавања.**

3. ЗАПИСНИК О РАДУ БИРАЧКОГ ОДБОРА

- 1) Записник о раду бирачког одбора је писани документ у који се уписују информације у вези са гласањем, као и други догађаји који се дешавају на бирачком мјесту и у његовој околини, од отварања бирачког мјеста до утврђивања изборних резултата - ЗАРБО (у даљњем тексту: Записник)
- 2) Изборна комисија доставља сваком бирачком одбору Записник, заједно са осталим изборним материјалом.

3.1 Записник о раду бирачког одбора састоји се од:

- Записника I - записник о раду бирачког одбора дан уочи одржавања избора
- Записник II - записник о раду бирачког одбора на дан одржавања избора.

1) Изглед Записника је како слиједи:

- a) насловна страница са знаком Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, рубрике у које се уписује назив основне изборне јединице и број бирачког мјеста и пуни назив **Записника о раду бирачког одбора (Зарбо)**.

2) Изглед Записника I је како слиједи:

- a) насловна страница са знаком Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, рубрике у које се уписује назив основне изборне јединице и број бирачког мјеста и пуни назив **Записник о раду бирачког одбора дан уочи избора (Зарбо I)**,
- b) прва страница, односно Образац 31, на којем се уписује попис изборног материјала,
- c) који је градска/ општинска изборна комисија предала бирачком одбору који је потребно да потпишу предсједник и чланови бирачког одбора,
- d) друга страница, односно Образац 32, на којем се уписују запажања о стању бирачког мјеста на дан уочи избора, који је потребно да потпишу предсједник и чланови бирачког одбора.

3) Изглед Записника II је како слиједи:

- a) насловна страница са знаком Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, рубрике у које се уписује назив основне изборне јединице и број бирачког мјеста и пуни назив **Записника о раду бирачког одбора на дан избора (Зарбо II)**
- b) прва страница, односно Образац 33, у који се уписују подаци о присуству чланова бирачког одбора на бирачком мјесту на дан избора, као и њихова задужења која обављају на дан избора и уписују се подаци о стању изборног материјала, уколико је у току ноћи дошло до оштећења
- c) друга страница, односно Образац 34, у којем се уписују подаци о присутним акредитованим посматрачима на дан избора,
- d) трећа страница, односно Образац 35, у који се уписују запажања у току гласања,

- e) четврта страница, односно Образац 36, у који се уписују мишљења или примједбе чланова бирачких одбора, бирача и акредитованих посматрача,
  - f) пета страница, односно Образац 37, у који се уписују подаци о удаљавању лица са бирачког мјеста,
  - g) шеста страница, односно Образац 38, у који се уписује вријеме затварања бирачког мјеста,
  - h) **седма страница, односно Образац 39 у који се уписује број потписа бирача на свакој страници Извода из Централног бирачког списка,**
  - i) **осма страница, односно Образац 310 у који се уписује број неважећих гласачких листића по категоријама за нивое - гласачки листићи без сигурносних елемената, гласачки листићи без отиска штампбиља и потписа члана бирачког одбора.**
- 3.2. Записник о раду бирачког одбора и одговарајуће обрасце потписују сви чланови бирачког одбора (или њихови замјеници ако су ангажовани у тренутку потписивања тих записника). Предсједник бирачког одбора на свим страницама **обавезно уписује број бирачког мјеста**. Ако неки члан/замјеник одбије да потпише, предсједник или један од чланова који се потписују, то ће евидентирати заједно с разлозима непотписивања.
- 3.3. Записник о раду бирачког одбора води се у два идентична примјерка од којих је један примјерак индиго-копија (зелена копија). Записник је опремљен двоструком задњом корицом која се користи тако да се подаци не пресликавају на друге странице.
- 3.4. Бирачки одбор доставља изборној комисији копију Записника, а оригинал Записника доставља Централној изборној комисији БиХ.

2. ПОСМАТРАЧИ

➤ **Посматрачи могу бити акредитовани у име овјереног политичког субјекта, удружења грађана/невладиних организација и страних влада, односно невлadiniх организација које се баве надгледањем избора.**

1.1. Уводне напомене

- a) Процес гласања и пребројавања гласачких листића могу посматрати само акредитовани посматрачи. Посматрачи могу постављати питања у вези с изборним процесом, али се не могу мијешати у изборни процес.
- b) Сваки посматрач за вријеме посматрања изборне активности дужан је носити акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком странком, коалицијом, листом независних кандидата или независним кандидатом (у даљем тексту: политички субјект).
- c) Само један посматрач који је представник политичког субјекта, односно удружења може бити присутан у исто вријеме на једном бирачком мјесту. Број међународних посматрача који могу бити присутни истовремено на једном бирачком мјесту није ограничен, али њихово присуство не смије ометати изборни процес. Међународни посматрач може на бирачко мјесто са собом увести и преводиоца.
- d) Политички субјекти могу имати посматраче на бирачким мјестима за гласање у одсуству, и то на бирачком мјесту на којем се у изводу из Централног бирачког списка налазе бирачи уписани да гласају за изборну јединицу у којој се политички субјект кандидује.

1.2. Приступ посматрача бирачком мјесту

- a) Након доласка на бирачко мјесто посматрач мора предсједнику бирачког одбора показати лични идентификациони документ. Предсједник бирачког одбора провјериће посматрачев идентификациони документ са фотографијом како би утврдио да се име посматрача налази на акредитацији.
- b) Предсједник бирачког одбора ће у дио 34 Записника о раду бирачког одбора уписати име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао и његов број акредитације, биљежећи вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто. Предсједник бирачког одбора задржаће идентификациони документ до тренутка када посматрач напушта бирачко мјесто. Приликом боравка на бирачком мјесту посматрач је обавезан носити акредитацију.

1.3. Подношење примједби посматрача на рад бирачког одбора

- a) Ако примијети неправилности у раду бирачког одбора, посматрач има право у Записник о раду бирачког одбора унијети своје мишљење или примједбе на процес гласања које потписује лично (мишљење или примједба која није потписана лично неће бити разматрана). Посматрач може стављати образложене примједбе на рад бирачких одбора у писаној форми које се прилажу уз Образац 36, о чему предсједник бирачког одбора издаје потврду о предаји примједби, а о чему може обавијестити и изборну комисију.
- b) Посматрач има право тражити копију Записника о раду бирачког одбора. Препис записника о раду бирачког одбора акредитованом посматрачу ће се омогућити на погодан начин, што подразумемијева и сликање фотоапаратом или телефоном.

1.4. Удаљавање посматрача са бирачког мјеста

Ако посматрач током посматрања омета изборни процес, предсједник бирачког одбора у поступку удаљавања посматрача са бирачког мјеста треба га претходно опоменути и предузети све друге расположиве мјере и радње да ометање престане, а ако настави с ометањем, бирачки одбор може одлучити да посматрача удаљи са бирачког мјеста, о чему предсједник обавезно обавјештава градску/општинску изборну комисију.

1.5. Изглед акредитација акредитираних посматрача

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO		БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
PS-		
Ime: _____		
Prezime: _____		
Pravo posmatranja prema odluci OIK/GIK br. _____		
Datum: _____		
Ovjerava: _____		MP

Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.

Слика 1. Изглед лица и наличја акредитације за посматраче који су представници политичких субјеката (бијела). Акредитације издаје општинска/градска изборна комисија на основи листе овјерених политичких субјеката, односно Централна изборна комисија БиХ акредитује посматраче који ће посматрати рад Централне изборне комисије БиХ и Главног центра за бројање.

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА	Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.
Ime: _____ PU- _____		
Prezime: _____		
Pravo posmatranja prema odluci OIK/GIK br. _____		
Datum: _____		
Ovjera: _____ MP		

Слика 2. Изглед лица и наличја акредитације за посматраче који су представници удружења (сива). Централна изборна комисија БиХ акредитује и издаје акредитације

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА	While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.
Name: _____ MP- _____		
Surname: _____		
Right to observe as per BiH CEC Decision No : _____		
Date: _____		
Approved by: _____ Stamp		

Слика 3. Изглед лица и наличја акредитације за међународне посматраче (роза). Централна изборна комисија БиХ акредитује и издаје акредитације међународним посматрачима.

3.

БИРАЧКО МЈЕСТО

4. а. РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО
- б. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

5. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ

6. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ - КОВЕРТИРАНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА

7. МОБИЛНИ ТИМ

3. БИРАЧКО МЈЕСТО

- Градске/општинске изборне комисије, у правилу, формирају три типа бирачких мјеста, и то:
- - редовно бирачко мјесто на којем бирачко право остварују бирачи који гласају за основну изборну јединицу тренутног пребивалишта/боравишта
- - бирачко мјесто за гласање у одсуству на којем бирачко право остварују расељена лица код којих се основна изборна јединица за коју гласају разликује од основне изборне јединице тренутног пребивалишта, односно расељено лице које је изразило своју бирачку опцију за гласање у општини пребивалишта према посљедњем проведеном попису становништва у Босне и Херцеговини из 1991.
- - бирачко мјесто за гласање непотврђеним гласачким листићима на којем бирачко право могу остварити бирачи који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ, а на дан одржавања избора затекну се у земљи; бирачима који су стицањем пунољетства први пут уписани у Централни бирачки списак, а нису уписани у закљученом изводу из Централног бирачког списка- биће омогућено да гласају уз важећи идентификациони документ из Поглавља IV овог Приручника и потврду издату од Центра за бирачки списак, којом доказује да се његово име и презиме не налази ни на једном изводу из ЦБС, односно доказ о ентитетском држављанству за гласаче у Брчко листриктву Босне и Херцеговине.

1. ОБИЉЕЖЈА И ОСИГУРАЊЕ ПРОСТОРА НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ

1.1. Бирачко мјесто и обиљежја

- a. Под бирачким мјестом и његовом околином сматра се само бирачко мјесто, као и простор у кругу од 50 метара од улаза у зграду у којој се налази бирачко мјесто.

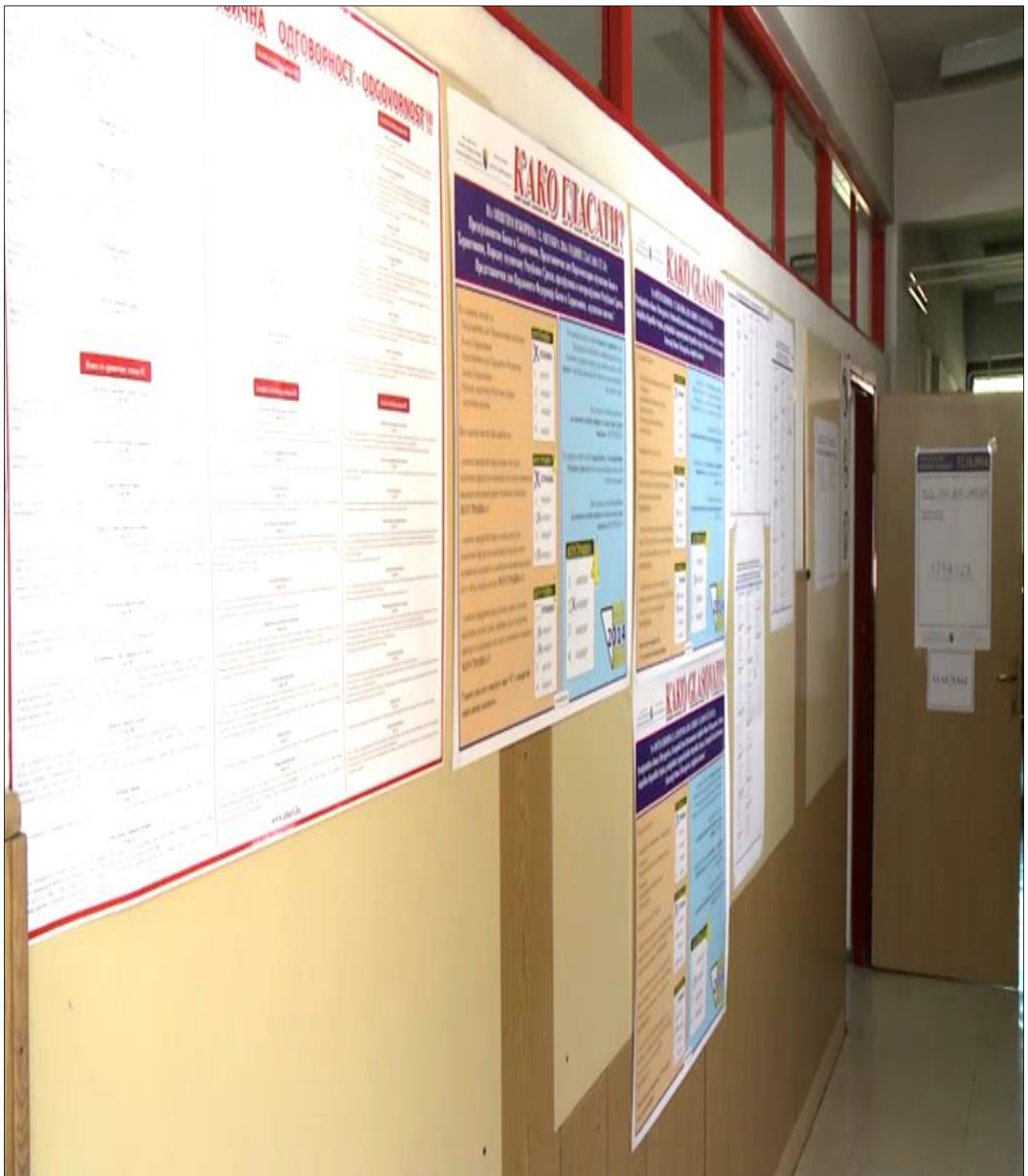
- b. На бирачком мјесту и његовој околини могу се постављати само званична обиљежја избора која пропише Централна изборна комисија БиХ и која се посредством градске/општинске изборне комисије достављају бирачком одбору. Званична обиљежја избора су:
- плакати са изгледом гласачких листића на којима се гласа,
  - плакати са упутствима о начину гласања и плакати са информативним садржајима за бираче,
  - плакат са изводима из кривичних закона,
  - списак чланова бирачког одбора са назнаком на чији приједлог су именовани.

1.2. Осигурање простора одређеног за бирачко мјесто

- Изборне комисије дужне су дан прије, а најкасније 12 сати прије отварања бирачког мјеста, осигурати да простор који је одређен за бирачко мјесто буде припремљен за отварање.
- Ако бирачки одбор примијети да постоје сметње које онемогућавају да лица са инвалидитетом приступе бирачком мјесту, може градској/општинској изборној комисији поднијети захтјев за стварање услова да лица са инвалидитетом приступе бирачком мјесту.

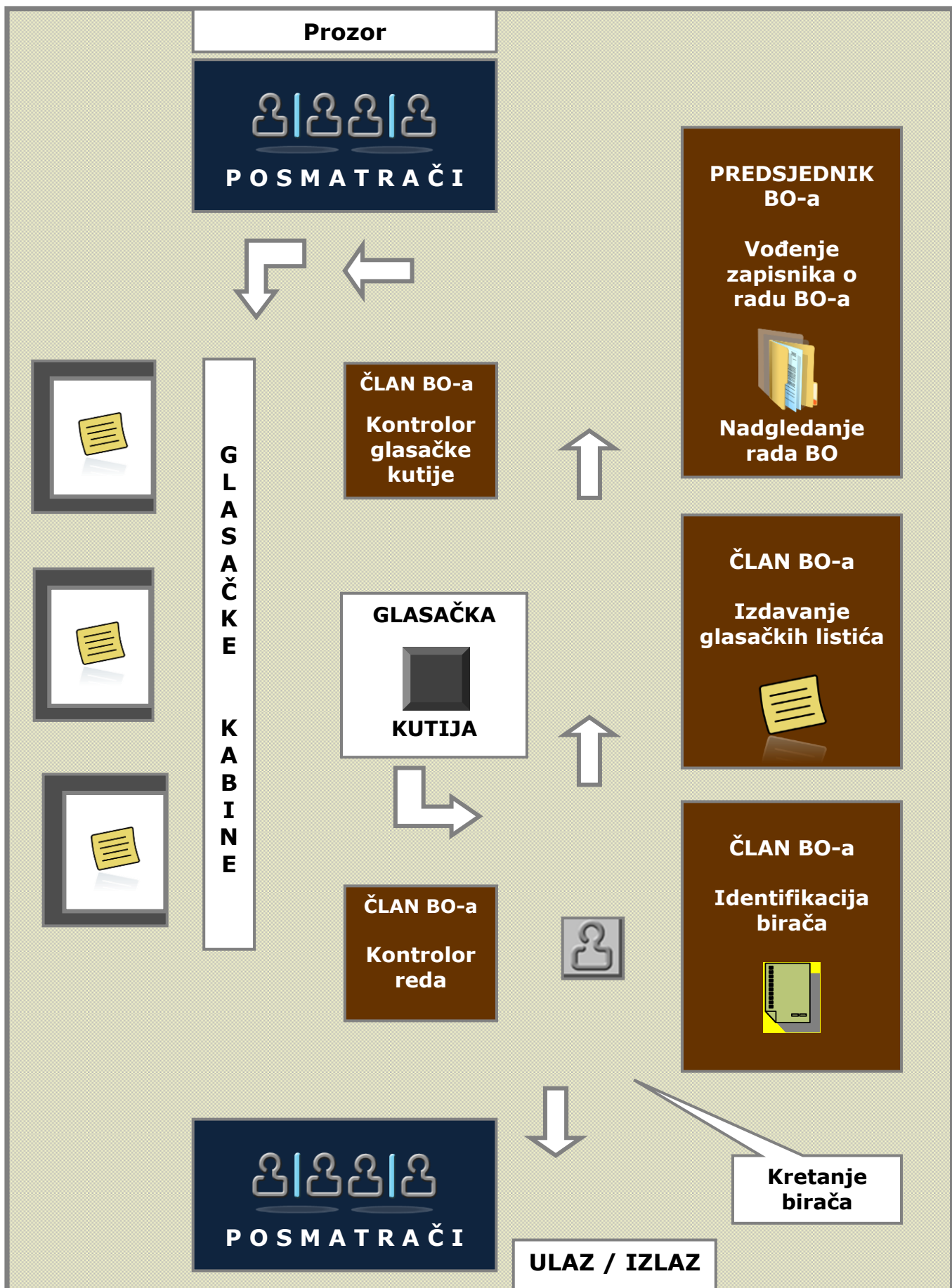
- На бирачком мјесту и у његовој околини забрањено је ношење и показивање оружја и опасних предмета, кориштење фотоапарата, камера, мобилних телефона или других средстава којима се може снимати или испоручити звучни, видео или текстуални садржај на бирачком мјесту, од тренутка преузимања гласачких листића па до напуштања бирачког мјеста.
- У случају да бирач употреби неко од наведених средстава током боравка на бирачком мјесту или током гласања, бирачки одбор ће то евидентирати у Записник о раду бирачког одбора, уз навођење личних идентификационих података о бирачу, као и прецизан опис кориштења средстава те о том случају обавијестити изборну комисију.
- На бирачком мјесту и у његовој околини, такође, није дозвољено конзумирање алкохола, као ни доношење и истицање обиљежја и симбола са политичком конотацијом.
- Бирачки одбор поставља на видном мјесту ознаке забране за претходно наведене радње.

2.1 Уређење улаза и унутрашњег простора бирачког мјеста

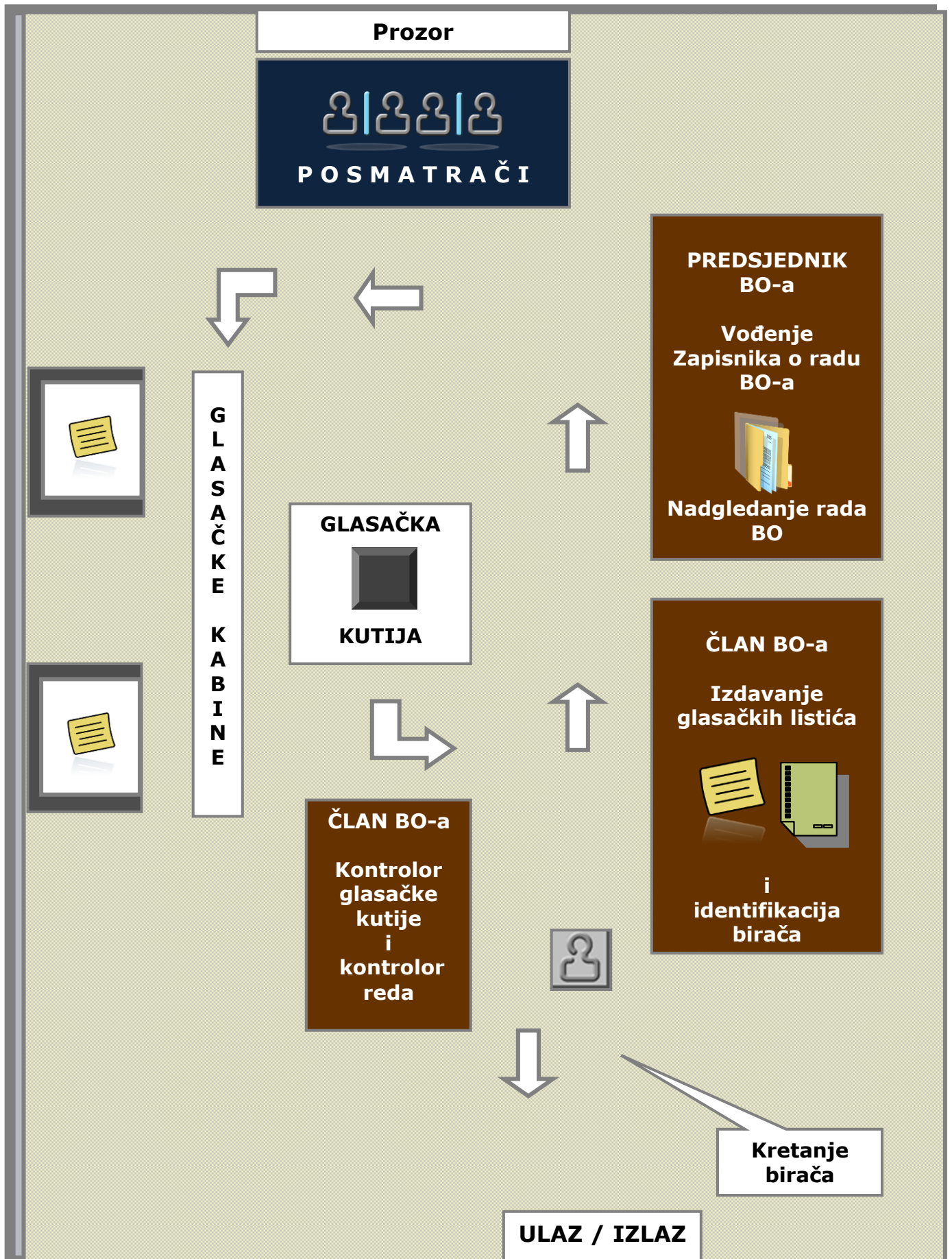

Улаз на бирачко мјесто - примјер

Слика 5. Схематски приказ уређења бирачког мјеста
(бирачки одбор који се састоји од пет чланова) – примјер

Слика 6. Схематски приказ уређења бирачког мјеста (бирачки одбор који се састоји од три члана) – примјер

4. а. РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО

1. ДАН УОЧИ ИЗБОРА

1.1. Изборна комисија ће дан прије, а најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста, доставити бирачком одбору изборни материјал, и то:

- извод из Централног бирачког списка,
- гласачке листиће,
- штамбиљ за додатну заштиту гласачких листића,
- гласачку кутију,
- комплет образаца за бирачко мјесто,
- кандидатске листе, односно плакате са изгледом гласачких листића на којима се гласа у тој изборној јединици,
- плакате с упутствима о начину гласања и информативним садржајима за бираче,
- Записник о раду бирачког одбора – ЗАРБО,
- потрошни материјал према спецификацији из Обрасца 31 Записника, неопходан за процес гласања и бројања гласачких листића.

Кутије са гласачким листићима

1.1а Бирачки одбор приликом преузимања изборног материјала обавезно провјерава да ли је изборни материјал који је примио од изборне комисије комплетан и у исправном стању, што потврђују својим потписима у Обрасцу 31 Записника, као и начин складиштења оригинално преузетог изборног материјала од момента преузимања до момента почетка рада бирачког одбора. Ако бирачки одбор утврди да изборни материјал није комплетан, одмах о томе обавјештава изборну комисију која је обавезна да у контакту с Централном изборном комисијом БиХ отклони све недостатке у најкраћем року.

1.2. Након примљеног изборног материјала, предсједник и чланови бирачког одбора уређују простор који је предвиђен за бирачко мјесто, на начин да постављају столове и столице како ће се користити на дан избора, постављају гласачке кабине тако да су окренуте према унутрашњости бирачког мјеста (види схему). Бирачки одбор ће столице гдје ће сједити посматрачи, као и столове гдје

ће бити предсједник бирачког одбора удаљити најмање 1.5 до 2 метра од гласачких кабина - како би се заштитила тајност гласа бирача.

1.3. Након тога бирачки одбор, испред зграде у којој се налази бирачко мјесто, уклања све ознаке и обиљежја која упућују на политичке субјекте, вјерске симболе, као и остале ознаке које могу имати дискриминационо значење.

a) Бирачки одбор испред просторије у којој се налази бирачко мјесто поставља:

- ознаку бирачког мјеста, улаза и излаза,
- ознаку забране уношења оружја, забране пушења, забране кориштења фотоапарата и мобилних телефона,
- кандидатске листе, односно плакате са изгледом гласачких листића на којима се гласа у тој изборној јединици,
- Постере с упутствима о начину гласања „Како гласати“ и информативним садржајима за бираче,
- Постере са изводима из кривичних закона.

b) Предсједник и чланови бирачког одбора закључавају просторију у којој је бирачко мјесто, кључ предсједник бирачког одбора носи са собом, а зграду у којој се налази бирачко мјесто обезбјеђује полиција.

2. ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

2.1. Сви чланови бирачког одбора морају доћи на бирачко мјесто најмање сат времена прије почетка гласања. У том временском периоду само чланови бирачког одбора и посматрачи могу бити присутни на бирачком мјесту.

2.2. Предсједник бирачког одбора, приликом отварања бирачког мјеста, дужан је у складу с прописом Централне изборне комисије БиХ одредити дужности сваком члану бирачког одбора и евидентирати их у дио 33 гдје се предсједник и чланови потпишу у реду поред свог имена.

2.3. Ако Централна изборна комисија БиХ донесе одлуку о провођењу заштитних мјера, предсједник бирачког одбора упознаје све чланове бирачког одбора као и посматраче о обавезама проистеклим из Инструкције о поступању органа за провођење избора на изборни дан у условима пандемије Ковид - 19.

2.4. Прије почетка гласања, предсједник, односно чланови бирачког одбора:

- уписују све неопходне податке на коверте, односно пакете,
- предсједник уписује у Образац за бројно стање број бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка,
- ручно броје примљене гласачке листиће за сваки изборни ниво те предсједник уписује у Образац за бројно стање укупан број примљених гласачких листића,
- показују празну гласачку кутију, након чега на њу стављају пластичне печате,
- предсједник у Образац за бројно стање уписује серијске бројеве печата гласачке кутије,
- постављају запечаћену гласачку кутију на мјесто гдје је сви присутни могу видјети,
- предсједник провјерава идентификациони документ с фотографијом посматрача, како би се утврдило да се име посматрача налази на

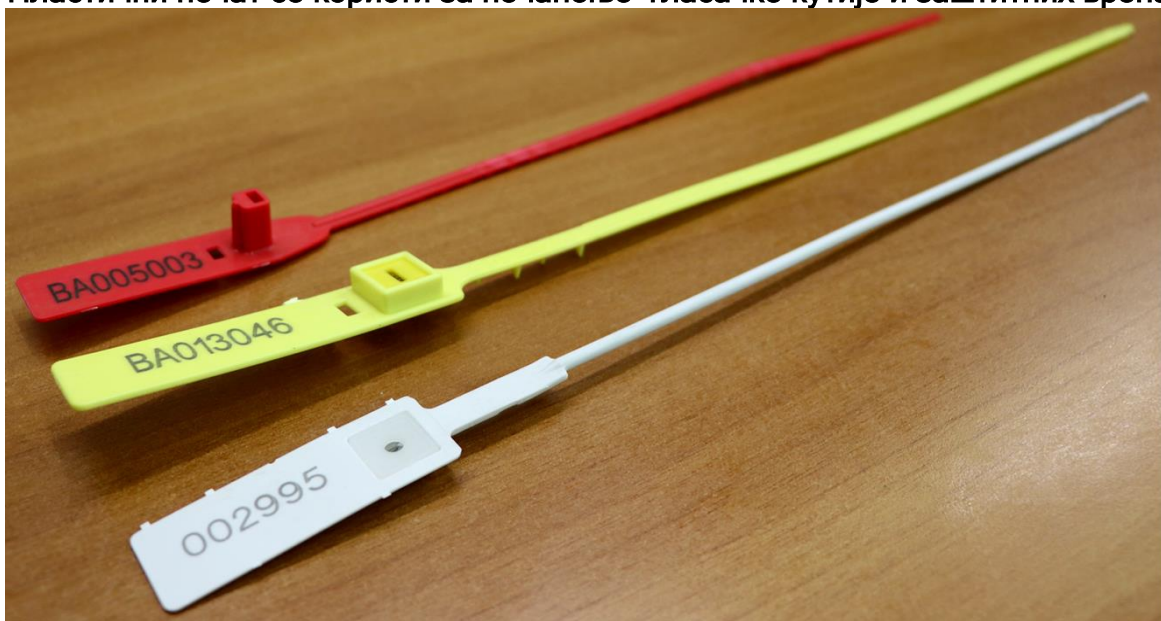
акредитацији, идентификациони документ задржава до тренутка када посматрач напушта бирачко мјесто,

- председник у Образац 34 Записника о раду бирачког одбора уписује име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао, број његове акредитације, вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто,
- председник упућује посматраче на мјесто гдје могу сјести и посматрати изборне активности те их упозорава да се не могу мијешати у изборни процес нити гледати у гласачку кабину, али да могу постављати питања у вези с изборним процесом,
- председник уписује у Образац 33 Записника вријеме отварања бирачког мјеста,

Гласачка кутија

Пластични печат се користи за печење гласачке кутије и заштитних врећа

2.5. Поступање бирачког одбора у случају неисправности у паковањима гласачких листића

У случају да бирачки одбор, приликом ручног бројања примљених гласачких листића утврди неправилности:

- у паковањима гласачких листића нађу материјал који није гласачки листић, или гласачке листиће на којима нема одштампаних имена и презимена кандидата, или гласачки листић не садржи кандидатске листе за ту изборну јединицу, или гласачке листиће које није утврдила Централна изборна комисија БиХ, обавезан је да их одвоји и утврди њихов број, као и да утврди број гласачких листића који су исправни,
- у пакетима гласачких листића приме мањи или већи број гласачких листића од предвиђеног броја, а утицао би на процес гласања због недостатка гласачких листића одмах по сазнању о неправилностима обавјештава изборну комисију.

Изборна комисија по обавјештењу бирачког одбора обавезна је отићи на бирачко мјесто и утврђену неправилност записати у дио 33 Записника о раду бирачког одбора, те доставити писани извјештај о утврђеној неправилности Централној изборној комисији БиХ.

Уколико бирачки одбор утврди недостатак гласачких листића неопходних за њихов рад, обавјештава о томе изборну комисију, која у даљој процедури од бирачких одбора, са ближих бирачких мјеста узима максимално до 100 гласачких листића, те их доставља бирачком одбору којем недостају гласачки листићи.

О наведеном поступку изборна комисија сачињава Записник, а бирачки одбор исте те чињенице уписује у Образац бројног стања у дио 3 “Број накнадно задужених/изузетих гласачких листића“, гдје бирачки одбор којем су изузети гласачки листићи уписује број изузетних гласачких листића, а бирачки одбор којем су дати гласачки листићи уписује број преузетих гласачких листића, такође бирачки одбори проведени поступак уписују у свој Записник.

Бирачко мјесто

3. ОТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

- 3.1. Сва бирачка мјеста отварају се у 07.00 сати, а затварају се у 19.00 сати.
- 3.2. Предсједнику или члановима бирачког одбора који нису уписани у извод из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто биће омогућено да буду одсутни с бирачког мјеста онолико времена колико им је потребно да на бирачком мјесту гдје су уписани у извод из Централног бирачког списка и гласају. Уколико ће предсједник или члан бирачког одбора бити дужи временски период одсутни са бирачког мјеста, због потребе гласања, тада замјеник предсједника, односно

замјеник члана бирачког одбора, учествује у раду бирачког одбора за вријеме њиховог одсуства.

3.3. Ако бирачко мјесто није отворено на вријеме, а кашњење је трајало до три сата или краће, гласање на том бирачком мјесту може се продужити за временски период у дужини трајања кашњења. Ако је кашњење трајало дуже од три сата, о дужини периода за који се гласање продужава одлучује градска/општинска изборна комисија.

4. ПРОЦЕДУРЕ ГЛАСАЊА

4.1. Тајност гласања

с) Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично.

- У гласачкој кабини у исто вријеме смије се налазити само једно лице, осим ако се ради о бирачима који су слијепи, неписмени или физички неспособни (види: “Помоћ другог лица приликом гласања”).
- Предсједник и чланови бирачког одбора дужни су осигурати тајност гласања и онемогућити да неко лице гласа умјесто другог лица под његовим именом или да једно лице више пута гласа.
- Лице које злоупотреби бирачко право или учини изборну превару сносиће кривичну одговорност (види: 9. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ).

спријечити некога у остваривању његовог бирачког права.

4.2. Важећи документ за идентификацију

➤ За утврђивање идентитета бирача служи један од сљедећих важећих докумената са фотографијом:

лична карта

пасош

или возачка дозвола

➤ Ако је бирач промијенио име, обавезан је, уз једну од наведених личних исправа, дати на увид и рјешење о промјени имена које је издало надлежно тијело.

4.3. Идентификација бирача и издавање гласачког листића

е) Доласком на бирачко мјесто ради гласања, сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију, дужан је утврдити да ли изглед бирача одговара фотографији бирача на идентификационом документу и упоредити јединствени матични број бирача (ЈМБ) на идентификационом документу са јединственим матичним бројем који се налази у изводу из коначног Централног бирачког списка поред имена

бирача. Након утврђивања идентитета бирача и проналаска његово имена у изводу из Централног бирачког, списка члан бирачког одбора уз помоћ „*помоћног шаблона*“ омогућава бирачу да се потпише. Бирач је обавезан да се потпише идентично као на идентификационом документу, о чему је члан бирачког одбора дужан упозорити га, зашто је одговоран.

f) Након што се бирач потпише у извод из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића на сваки гласачки листић - на предњој страници, испод текста „Упутство за гласање“, ставља отисак штамбиља бирачког мјеста и потписује се поред отиска штамбиља, објашњава бирачу како правилно попунити гласачки листић. Када једна од гласачких кабина буде слободна, члан бирачког одбора издаје бирачу гласачке листиће и упућује га према гласачким кабинама.

Помоћни шаблон

Потписивање бирача

131A016 - BUTMIR 7 /
 БУТМИР 7

131 ПИДŽА /
 ПИЦА

R.R. Р.Р.	PREZIME (IME JEDNOG RODITELJA) IME ПРЕЗИМЕ (ИМЕ ЕДИНОГ РОДИТЕЉА) ИМЕ	SPOL СПОЛ	JMB ЈМБ	POTPIS ПОТПИС
22.	AJKUNIC (ARIF) MIRALEM АЈКУНИЋ (АРИФ) МИРАЛЕМ	M	0708959171532	
23.	AJKUNIC (ISMET) MIRZA АЈКУНИЋ (ИСМЕТ) МИРЗА	M	0802980172189	
24.	AJKUNIC (ISMET) MIRZA АЈКУНИЋ (ИСМЕТ) МИРЗА	Ž	0105960179990	
25.	AJKUNIC (ARIF) NEDVIN АЈКУНИЋ (АРИФ) НЕДВИН	M	130204121602	

AJKUNIC (ISMET) KUSMIK	M	
AJKUNIC (ISMET) RUSMIR	M	

Ali Mirza

31.	ALAGIC (HIMZO) SAMKA АЛАГИЋ (ХИМЗО) ЂАМКА	Ž	1108959116058
32.	ALAGIC (SEAD) DZENANA АЛАГИЋ (СЕАД) ДЖЕНАНА	Ž	1510986175077
33.	ALAGIC (AHMED) EDIN АЛАГИЋ (АХМЕД) ЕДИН	M	2610980111067
34.	ALAGIC (MUSTAFA) EDINA АЛАГИЋ (МУСТАФА) ЕДИНА	Ž	1906980176501
35.	ALAGIC (AHMED) ERMIN АЛАГИЋ (АХМЕД) ЕРМИН	M	2205985111128
36.	ALAGIC (HASAN) HANIFA АЛАГИЋ (ХАСАН) ХАНИФА	Ž	0111954116065
37.	ALAGIC (FERID) MEHMED АЛАГИЋ (ФЕРИД) МЕХМЕД	M	2509955111068
38.	ALIBASIC (ZAIM) HANA АЛИБАШИЋ (ЗАИМ) ХАНА	Ž	0302000175001
39.	ALIBASIC (SERIF) JASMINKA АЛИБАШИЋ (ШЕРИФ) ЈАСМИНКА	Ž	2703965335119
40.	ALIBASIC (IBRAHIM) SENAD АЛИБАШИЋ (ИБРАХИМ) СЕНАД	M	0606967171501
41.	ALIC (KASIM) ALMINA АЛИЋ (КАСИМ) АЛМИНА	Ž	0811988179130
42.	ALIC (SAFET) AMELA АЛИЋ (САФЕТ) АМЕЛА	Ž	2311992175012

20.10.20

Stranica 2

Гласачки листић

OKRENITE DRUGU STRANICU ОКРЕНИТЕ ДРУГУ СТРАНУ

UPUTSTVO-УПУТСТВО-NAPUTAK

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili imena nezavisnog kandidata.

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije i odaberite onoliko kandidata s te liste koliko želite.

Označite kvadratić pored imena jednog ili više kandidata sa samo jedne odabrane liste političke stranke ili koalicije.

Означите квадратић поред назива само једне политичке партије или коалиције или имена независног кандидата.

Означите квадратић поред назива само једне политичке партије или коалиције и одаберите онолико кандидата са те листе колико желите.

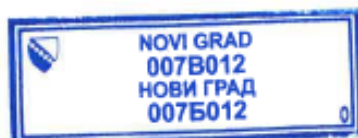
Означите квадратић поред имена једног или више кандидата са само једне одабране листе политичке партије или коалиције.

Označite kvadratić pokraj naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili imena neovisnog kandidata.

Označite kvadratić pokraj naziva samo jedne političke stranke ili koalicije i odaberite onoliko kandidata s te liste koliko želite .

Označite kvadratić pokraj imena jednoga ili više kandidata sa samo jedne odabrane liste političke stranke ili koalicije.

OKRENITE DRUGU STRANICU ОКРЕНИТЕ ДРУГУ СТРАНУ

- g) Након попуњавања гласачких листића у гласачкој кабини, бирач исте пресавија тако да се заштити тајност гласа и сваки појединачно убацује у гласачку кутију. Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да сви гласачки листићи буду убачени у гласачку кутију.
- д) Ако се име бирача не налази на изводу из Централног бирачког списка, предсједник бирачког одбора помаже бирачу да утврди на којем бирачком мјесту бирач треба гласати.

➤ У случају да бирач не убаца све гласачке листиће који су му издати на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће га да је обавезан то да уради. Ако бирач не поступи у складу с упозорењем, предсједник бирачког одбора ће у Записник о раду бирачког одбора евидентирати овај случај, записујући податке с идентификационог документа бирача.

4.4. Оштећени гласачки листић

У случају да бирач у гласачкој кабини погрешно попуни и оштети свој гласачки листић, има право од члана бирачког одбора који му је издао гласачке листиће тражити да му се замјени један или више гласачких листића, ако члану бирачког одбора врати оштећене гласачке листиће. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића уписује ријеч “оштећен” преко враћеног гласачког листића и улаже га у за то предвиђену коверту, након чега издаје бирачу други гласачки листић на који ставља отисак штамбиља и потписује се пред.

4.5. Помоћ другог лица

а) Бирач који је слијеп, неписмен или физички неспособан је лице којем је потребна помоћ другог лица приликом потписивања извода из Централног бирачког списка и гласања. Да би остварио право помоћи другог лица, бирач мора доказати предсједнику бирачког одбора документом издатим од надлежног органа, да је слијеп или физички неспособан док неписменост доказује уписаним ХХ или празаном рубриком у пољу за потпис на идентификационом документу. Предсједник бирачког одбора ће одобрити помоћ другог лица бирачу који због очите неспособности није у стању сам да се потпише на изводу из ЦБС и да обави гласање. Предсједник бирачког одбора за ту категорију бирача попуњава образац ПДЛ - Помоћ другог лица, који остаје код члана бирачког одбора задуженог за идентификацију и пакује се заједно са изводом из Централног бирачког списка. Након тога, предсједник бирачу одобрава да друго лице, које изабере бирач, помогне гласати. То лице не смије бити члан бирачког одбора нити акредитовани посматрач. Лице које помаже бирачу да гласа, написаће своје име штампаним словима у изводу из Централног бирачког списка поред имена бирача којем је помагао и потписати се. Члан бирачког одбора уписује у дио предвиђен за потпис “ХХ”, број идентификационог документа бирача који гласа и бирача који му помаже поред његовог потписа. Лице које помаже другом бирачу да гласа, не мора бити уписано у Централни бирачки списак. **Једно лице може помагати само једном бирачу.**

Образац ПДЛ Помоћ другог лица (неписмени бирач)

Na biračkom mjestu/На бирачком мјесту
 Izvan biračkog mjesta/Изван бирачког мјеста

1
 RB obrasca /РБ обрасца

131A016
 Broj BM/Број БМ

AMIR AMIR 11111111111111111111 13AE04550
 Име и презиме бирача, ЈМБ и број личне карте/osobne iskaznice/ Име и презиме бирача, ЈМБ и број личне карте

EDIN EDIN OČINA 2200 G
 Име и презиме лица које помаже/osobe koja помаже, број личне карте/osobne iskaznice i potpis/ Име и презиме лица које помаже, број личне карте и потпис

Slijepi birač/Слијепи бирач
 Nepismeni birač/ Неписмени бирач
 Fizički nesposoban birač/ Физички неспособан бирач

Staviti oznaku X u kvadratić prema kategoriji kojoj birač pripada/ Ставити ознаку X у квадратич према категорији којој бирач припада

LICNA KARTA 13AE04550
 Navod o vrsti dokaza o potrebi glasanja/glasovanja birača uz pomoć drugog lica/druge osobe i broj dokaza/ Навод о врсти доказа о потреби гласања бирача уз помоћ другог лица и број доказа

124
 Redni broj birača u izvodu iz CBS/izvratku iz SBP/
 Редни број бирача у изводу из ЦБС

Predsjednik BO/Председник БО
Edin Usto
 Име, презиме и потпис/Име, презиме и потпис

Образац ПДЛ Помоћ другог лица (физички неспособан бирач)

Pomoć drugog lica/druge osobe/Помоћ другог лица

- Na biračkom mjestu/На бирачком мјесту
 Izvan biračkog mјesta/Изван бирачког мјеста

2

RB obrasca /РБ обрасца

131A016

Број ВМ/Број БМ

ERWAG ERWAG 1111111111 55FGH12J0

Ime i prezime birača, JMB i broj lične karte/osobne iskaznice/ Име и презиме бирача, ЈМБ и број
личне карте

DINA DINA 25GH14444

Ime i prezime lica koje pomaže/osobe koja pomaže, broj lične karte/osobne iskaznice i potpis/ Име и
презиме лица које помаже, број личне карте и потпис

- Slijepi birač/Слијепи бирач
 Nepismeni birač/ Неписмени бирач
 Fizički nesposoban birač/ Физички неспособан бирач

Staviti oznaku X u kvadratić prema kategoriji kojoj birač pripada/ Ставити ознаку X у
квадратић према категорији којој бирач припада

LICE FIZIČKI NESPOSOBNO ZA GLASANJE

Navod o vrsti dokaza o potrebi glasanja/glasovanja birača uz pomoć drugog lica/druge osobe i broj
dokaza/ Навод о врсти доказа о потреби гласања бирача уз помоћ другог лица и број доказа

84

Redni broj birača u izvodu iz CBS/izvatku iz SBP/
Редни број бирача у изводу из ЦБС

Predsjednik BO/Предсједник БО

Ime, prezime i potpis/Име, презиме и потпис

- b) Физички неспособни бирачи су и они који дођу до бирачког мјеста, али нису у стању ући на бирачко мјесто. Друго лице, које такав бирач изабере - доноси важећи идентификациони документ физички неспособног бирача на бирачко мјесто и изјављује да бирач не може ући на бирачко мјесто. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију провјерава да ли је име физички неспособног бирача уписано у извод из Централног бирачког списка. Ако је име тог бирача уписано у извод из Централног бирачког списка, предсједник бирачког одбора, одлази према физички неспособном бирачу с Обрасцем ПДЛ - Помоћ другог лица, Записником о раду бирачког одбора, гласачким листићима (са отиском штамбиља), оловком и ковертом. Предсједник БО попуњава Образац ПДЛ - Помоћ другог лица, уписује име презиме и ЈМБ физички неспособног бирача у дио

35 Записника о раду бирачког одбора. Физички неспособни бирач потписује се поред тих података и попуњава гласачке листиће које ставља у предвиђену коверту. Предсједник бирачког одбора обезбјеђује да бирач попуни своје гласачке листиће тако да му омогући тајност гласања. Изузетно, бирачу који је дошао до бирачког мјеста у аутомобилу и није у стању да изађе из аутомобила, биће омогућено да гласа у аутомобилу уз наведену процедуру. Лице које је физички неспособни бирач изабрао, односи коверту с гласачким листићима до гласачке кутије, отвара коверту и гласачке листиће убацује гласачку кутију. Члан бирачког одбора уписује у дио предвиђен за потпис, поред имена физички неспособног бирача, број идентификационог документа тог бирача. Лице које помаже физички неспособном бирачу уписује своје име штампаним словима поред имена физички неспособног бирача у извод из Централног бирачког списка и потписује се. Предсједник бирачког одбора образац ПДЛ - Помоћ другог лица предаје члану бирачког одбора задуженог за идентификацију и који се пакује заједно са изводом из Централног бирачког списка.

4.6. Припадници полиције

Припадницима полиције када улазе на бирачко мјесто и у његовој околини није дозвољено ношење оружја за које су задужени, осим у случају ако се захтијева помоћ полиције за одржавање мира и реда на бирачком мјесту.

4.7. Ометање процеса гласања и удаљавање с бирачког мјеста

- a) Предсједник бирачког одбора може с бирачког мјеста и из његове околине удаљити свако лице које нарушава ред. Свако удаљавање с бирачког мјеста треба забиљежити у Образац 37 Записника.
- b) Ако на бирачком мјесту постоји опасност за ред и мир, ако дође до насиља или се открије оружје или опасни предмети, предсједник бирачког одбора ће у складу са својим дужностима и одговорношћу:
  - прекинути гласање за онолико времена колико је потребно да се поново успостави ред и мир на бирачком мјесту
  - након прекида гласања и поново успостављеног реда и мира, поступити како је наведено у овом приручнику у наслову “Процедуре гласања”.
- c) Ако се ред на бирачком мјесту наруши, предсједник бирачког одбора може захтијевати помоћ полиције или снага сигурности изван бирачког мјеста како би се поново успоставио ред и мир на бирачком мјесту. Гласање се прекида док се на бирачком мјесту налазе припадници полиције или снага сигурности. О свим појавама ометања гласања и нарушавања реда на бирачком мјесту предсједник бирачког одбора обавјештава изборну комисију.

4.8. Присуство представника медија на бирачком мјесту

- a) Ако представници медија желе ући на бирачко мјесто с циљем извјештавања јавности о току гласања на том бирачком мјесту, предсједник бирачког одбора одобриће им присуство на бирачком мјесту онолико дуго колико је потребно да се припреми кратко извјештавање.
- b) Предсједник бирачког одбора обавијестиће представнике медија да приликом боравка на бирачком мјесту ни на који начин не смију реметити ток гласања нити угрозити тајност гласања и информисати их о утврђеним правилима понашања на бирачком мјесту.
- c) Ако представници медија ометају процес гласања и крше утврђена правила понашања на бирачком мјесту или крше ред на бирачком мјесту, предсједник бирачког одбора поступиће на начин описан у тачки 4.7.

5. ЗАТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

- a) Бирачко мјесто затвара се у 19.00 сати, али ће се бирачима који се налазе у реду на бирачком мјесту у 19.00 сати, омогућити гласање.
- b) Бирачки одбор продужава свој рад иза 19.00 сати и то најдуже до 22.00 сата. Процедура затварања бирачког мјеста је:
- Предсједник објављује 15 минута прије затварања бирачког мјеста свим присутним унутар и испред бирачког мјеста вријеме затварања бирачког мјеста;
  - Члан бирачког одбора задужен за контролу реда у вријеме затварања бирачког мјеста стаје на крај реда како би се осигурало да се ниједно лице не прикључи након затварања бирачког мјеста, а одмах након што посљедњи бирач из реда гласа, затвара врата;
  - Предсједник у Образац 38 Записника уписује вријеме затварања бирачког мјеста;
  - Предсједник затвара отвор гласачке кутије петим пластичним печатом чији број уписује у Образац бројног стања.
- c) Приликом затварања бирачког мјеста предсједник у Образац 34 Записника евидентира присутне акредитоване посматраче.

➤ Предсједник бирачког одбора обавезан је да према распореду који утврди Централна изборна комисија БиХ, изборној комисији доставља информације и податке :

- да ли је бирачко мјесто отворено на вријеме
- да ли је наконведеног гласања бирача бирачко мјесто затворено на вријеме
- колико је бирача на бирачком мјесту гласало и то најмање два пута током дана избора, као и у додатним терминима ако то изборна комисија затражи.

ВАЖНО :

Удаљавање Предсједника/члана/чланова бирачког одбора с бирачког мјеста

Изборна комисија може са бирачког мјеста удаљити предсједника и чланове бирачког одбора који су својим активностима нарушили континуитет гласања, односно поступали супротно правилима у току гласања или бројања гласачких листића.

Бирачко мјесту са којег су удаљени предсједник и чланови бирачког одбора попуњава се замјеником предсједника и замјеницима чланова бирачких одбора.

Изборна комисија обавезна је о томе писаним путем обавијестити Централну изборну комисију БиХ и доставити комплетну документацију о подузетим радњама.

Изборна комисија наведени поступак покреће по пријави предсједника или члана бирачког одбора, акредитованих посматрача или бирача или по службеној дужности.

**6. ПОПУЊАВАЊЕ ОБРАСЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ
И ПАКОВАЊЕ НЕИСКОРИШТЕНИХ И ОШТЕЋЕНИХ ГЛАСАЧКИХ
ЛИСТИЋА**

- a) Образац за бројно стање и паковање неискориштених и оштећених гласачких листића попуњавање се прије отварања гласачке кутије са искориштеним гласачким листићима
- b) Предсједник бирачког одбора пакује штампил у ПЛД врећицу, коју са изборним материјалом предаје изборној комисији.
- c) Неискориштени гласачки листићи упаковани у оригиналне кутије и коверта с оштећеним гласачким листићима пакују се у провидну заштитну врећу, посебно за сваки изборни ниво. Бирачки одбор је дужан на сваку заштитну врећу уписати шифру бирачког мјеста и ознаку изборног нивоа.

d) Број потписа у изводу из Централног бирачког списка, предсједник бирачког одбора уписује у дио 39 Записника о раду бирачког одбора (број потписа по свакој страници), а укупан број потписа уписује у ред 5 Обрасца бројног стања.

e) Предсједник бирачког одбора, ОДМАХ, након утврђивања броја потписа у изводу из Централног бирачког списка, исти одлаже у за то предвиђену коверту коју преко залијепљеног отвора лијепа самољепљивом наљепницом на којој пише "Извод из ЦБС - НЕ ОТВАРАЈ!", те је оставља на видном мјесту на радној површини. Након завршетка свих активности ова коверта се пакује према шеми паковања.

Предсједник бирачког одбора све обрасце попуњава црвеном оловком коју је добио у изборном материјалу.

Дио 39 Записника о раду бирачког одбора

EVIDENCIJA BROJA POTPISA

Образац Z9

Broj BM 13/A016

Str1 18 / Str2 12 / Str3 17 / Str4 20 / Str5 16 / Str6 11 / Str7 14 / Str8 10 / Str9 3 /
Str10 19 / Str11 15 / Str12 15 / Str13 17 / Str14 12 / Str15 8 / Str16 14 / Str17 14 /
Str18 16 / Str19 17 / Str20 9 / Str21 11 / Str22 8 / Str23 19 / Str24 15 / Str25 6 /
Str26 18 / Str27 16 / Str28 15 / Str29 9 / Str30 11 / Str31 15 / Str32 10 / Str33 10 /
Str34 ___ / Str35 ___ / Str36 ___ / Str37 ___ / Str38 ___ / Str39 ___ / Str40 ___ / Str41 ___ /
Str42 ___ / Str43 ___ / Str44 ___ / Str45 ___ / Str46 ___ / Str47 ___ / Str48 ___

U svako polje obavezno upisati broj potpisa koji se nalaze na toj stranici izvoda iz Centralnog biračkog spiska/ U svako polje obavezno je upisati broj potpisa koji se nalaze na toj stranici izvotka iz Središnjeg biračkog popisa.

Ukupani broj potpisa 440
(sabirati brojeve potpisa sa svih stranica)

Zapažanje

Navesti broj stranice, ime i prezime i redni broj birača kod koga se desila greška prilikom potpisivanja i opisati koja vrsta greške se desila.

Примјер попуњеног Обрасца бројног стања

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (REDOVNO BIRAČKO MJESTO)	NAZIV OPĆINE: ILIDŽA	BROJ BIRAČKOG MJESTA: 131 A 016
PEČAT 1	PEČAT 2	PEČAT 3
BA 317240 BA 362714	BA 318472 BA 320045	BA 318472 BA 320045
Serijski broj plastičnog pečata		
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA		
1. Broj biraca na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa (ručno brojati)		
2. Broj primljenih glasačkih listića		
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA		
3. Broj naznačno primljenih / uzetih glasačkih listića		
4. Sveukupan broj primljenih gl. listića (redak 2 + redak 3)		
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA		
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa (ručno brojati)		
6. Broj upropastjenih glasačkih listića (paketi 2)		
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (redak 5 + redak 6)		
8. Broj NEISKORISTENIH glasačkih listića (ručno brojati)		
9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (redak 7 + redak 8)		
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: redak 9 = redak 4; ako nisu isti, upisati razliku.		
Serijski broj plastičnog pečata		
PEČAT 5		
BA 337610		

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

PREDSJEDNIK	IME (TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 1	ANIDA BEŠOVIĆ	ANIDA BEŠOVIĆ
ČLAN 2	MUSTAFA MUSTAFIĆ	MUSTAFA MUSTAFIĆ
	BEHRA TERIĆ	BEHRA TERIĆ
		MUSTAFA LAKOVIĆ
		MUSTAFA LAKOVIĆ

4. Б. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

7. РЕДОСЛИЈЕД БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

7.1 Редослијед и системи бројања гласачких листића

Гласачки листићи на бирачком мјесту броје се сљедећим редослиједом:

Федерација БиХ

- a) Предсједништво БиХ - ВЕЋИНСКИ ГЛАС - СИВА врећа
- b) Парламентарна скупштина БиХ - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - ПЛАВА врећа
- c) Парламент ФБиХ - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - ЉУБИЧАСТА врећа
- d) Скупштина кантона - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - БОРДО ЦРВЕНА врећа

Република Српска

- a) Предсједништво БиХ - ВЕЋИНСКИ ГЛАС - СИВА врећа
- b) Парламентарна скупштина БиХ - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - ПЛАВА врећа
- c) Предсједник и подпредсједници РС - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - ЖУТА врећа
- d) Народна скупштина РС - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ - СМЕЂА врећа

Бирачки одбор у Брчко дистрикту БиХ броји гласачке листиће на начин да броји гласачке листиће из Федерације БиХ под тачком а) па броји гласачке листиће из Републике Српске под тачком а), након тога тим принципом броји гласачке листиће под тачком б) па под тачком ц) и на крају броји гласачке листиће из Републике Српске под тачком д), с обзиром на то да бирачи у Брчко дистрикту БиХ који гласају за нивое власти из Федерације БиХ не гласају за Скупштину кантона и ти бирачи добијају 3 гласачка листића.

8. ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋИ

8.1. Важећи гласачки листићи - ВЕЋИНСКИ ГЛАС

Гласачки листић је важећи ако:

- је у оном облику који је потврдила и службено издала Централна изборна комисија БиХ
- је означен тако да је намјера бирача јасна
- није потписан и на њему није исписано име, назив, изјава или неки други текст, илустрација или симбол
- оштећење гласачког листића није такво да се не може установити намјера бирача.

8.2. Важећи гласачки листићи - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ

Гласачки листић је важећи ако је:

- означен квадратић испред назива политичке странке, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата
- означен квадратић испред назива политичке странке, коалиције, кандидата или листе независних кандидата и испред једног или више кандидата унутар листе те политичке странке, коалиције или листе независних кандидата
- означен квадратић испред једног или више кандидата унутар листе једне политичке странке, коалиције или листе независних кандидата.

ВЕЋИНСКИ ГЛАС

ПРЕДСЈЕДНИК И ПОТПРЕДСЈЕДНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

PREDSJEDNIK I POTPREDSJEDNICI REPUBLIKE SRPSKE

600

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI!

- KANDIDAT A - STRANKA ŽUTA
- KANDIDAT B - STRANKA PLAVA
- KANDIDAT C - PARTIJA CRVENA
- KANDIDAT D - PARTIJA NARANČASTA
- KANDIDAT E - STRANKA CRNA
- KANDIDAT F - PARTIJA ROZA
- KANDIDAT G - PARTIJA LjUBIČASTA
- KANDIDAT H - STRANKA SMEĐA
- KANDIDAT I - STRANKA SIVA
- KANDIDAT J - STRANKA BIJEŁA
- KANDIDAT K - STRANKA ZELENA
- KANDIDAT L - PARTIJA BORDO

KRAJ LISTE.

KRAJ LISTE.

Примјер правилно попуњеног гласачког листића за:

- **Предсједништво БиХ,**
- **Предсједник и потпредсједници РС.**

ПРОПРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ

8.3. Неважећи гласачки листићи - ВЕЋИНСКИ ГЛАС

Гласачки листић је неважећи:

- ако је на њему означено два или више кандидата
- ако није испуњен или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којем кандидату је бирач дао свој глас
- ако је гласачки листић толико оштећен да се са сигурношћу не може утврдити којем кандидату је бирач дао глас
- ако се на основи ознака које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет
- ако су дописана имена кандидата
- ако је скениран, копиран, нема отисак штамбиља и потпис члана бирачког одбора, листић који не припада том бирачком мјесту односно има отисак штамбиља другог бирачког мјеста, гласачки листић са посебном заштитом за гласање поштом.

8.4. Неважећи гласачки листић - ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ

Гласачки листић је неважећи:

- ако није испуњен или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којој је политичкој странци, коалицији, независном кандидату или листи независних кандидата бирач дао свој глас
- ако су дописана имена кандидата
- ако је означено више од једне политичке странке, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата
- ако је гласачки листић толико оштећен да се са сигурношћу не може утврдити којем је политичком субјекту бирач дао глас
- ако се на основу ознака које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет
- ако је скениран, копиран, нема отисак штамбиља и потпис члана бирачког одбора, листић који не припада том бирачком мјесту односно има отисак штамбиља другог бирачког мјеста, гласачки листић са посебном заштитом за гласање поштом.

9. РАДЊЕ ПРИЈЕ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

Припремне радње за бројање гласачких листића су сљедеће:

- Формира се радна површина од више столова, а састави столова осигурају се самољепљивом траком како гласачки листићи не би пропадали испод столова.
- Отпечати се гласачка кутија и на радну површину се истресе комплетан садржај гласачке кутије.
- Свим присутнима покаже се да је гласачка кутија празна и одложи се на страну.
- На радној површини остаје група помијешаних гласачких листића за четири нивоа, у Брчко дистрикту БиХ за седам нивоа, за које се проводе избори.
- Након тога бирачки одбор врши раздвајање гласачких листића по нивоима, и сачињава четири групе гласачких листића.

- По завршетку раздвајања гласачких листића по нивоима, на радној површини оставља се група гласачких листића који се броје, поштујући притом утврђени редослијед бројања наведен у заглављу 1 овог поглавља.
- Гласачки листићи који се не броје у тој фази бројања, пакују се у провидне пластичне вреће, посебно за сваки изборни ниво и одлажу на радној површини на начин да их сви присутни могу видјети.

10.БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА - ВЕЋИНСКИ ГЛАС

Радња 1 – Утврђивање броја гласачких листића у гласачкој кутији

Предсједник бирачког одбора у Образац за збирне резултате – ЗР (већински глас) уписује број потписа с Обрасца бројног стања – БС.

Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и унакрсно их постављају на радну површину. Приликом бројања гласачких листића бирачки одбор провјерава да ли на гласачком листићу има отисак штампбиља и потпис члана бирачког одбора. На задњем свежњу, уколико у њему нема 25 гласачких листића, поставља се стикер (самољепљиви папир у боји) са бројем гласачких листића у том свежању.

Уколико члан бирачког одбора уочи гласачки листић без сигурносних елемената, исти оставља у посебну групу. Гласачки листић из посебне групе улази у укупан број гласачких листића.

Предсједник бирачког одбора преброји снопове, помножи са 25 и дода број гласачких листића са стикера који се налази на задњем снопу (**примјер:** 17 свежњева на стикеру уписано 14 и има један гласачки листић без сигурносних елемената, значи $17 \times 25 + 14 + 1 = 440$) и тај податак упише у рубрику “Број гласачких листића у гласачкој кутији”. Тест тачности је разлика између броја потписа и броја гласачких листића у гласачкој кутији те уколико нема разлике упише се 0.

Радња 2 – Исписивање имена кандидата на стикере

Један члан бирачког одбора чита имена кандидата на гласачком листићу, док други члан бирачког одбора на стикере уписује имена кандидата, а стикере поставља по радној површини, пазећи да буду довољно размакнути да се листићи приликом разврставања не мијешају.

Радња 3 – Разврставање гласачких листића према гласовима за кандидате

Након тога сви чланови бирачког одбора узимају свежњеве гласачких листића, окрећу их према себи и гласачки листић на којем су бирачи означили кандидата, стављају поред стикера с именом тог кандидата, док гласачке листиће на којима није јасна намјера бирача остављају поред предсједника.

Овом методом се разврставају гласачки листићи док се сви не разврстају. Предсједник након тога на два стикера упише “неозначени“, и “остали“.

Радња 4 – Утврђивање неважећих гласачких листића

Предсједник БО, из групе гласачких листића који су поред њега, узима *један по један* гласачки листић, погледа их, окрене према другим члановима бирачког одбора и заједно одлучују да ли је гласачки листић важећи или не. (Примјер: гласачки листић је неважећи зато што је празан. Чланови бирачког одбора потврде и тај гласачки листић се ставља поред стикера “неозначени“. Затим, гласачки листић је неважећи, јер је бирач означио два кандидата. Такав гласачки листић стави се поред стикера “остали“.). Кад су сви гласачки листићи из групе “спорни“ разврстани, предсједник преброји неважеће неозначене и број упише у Образац ЗР, затим преброји неважеће остале те, такође, број упише у Образац ЗР.

Неважеће неозначене и неважеће остале гласачке листиће предсједник стави у коверту за неважеће гласачке листиће за тај ниво и коверту убади у сиву заштитну врећу.

УКОЛИКО ЈЕ БИРАЧКИ ОДБОР НАШАО ЈЕДАН ИЛИ ВИШЕ ГЛАСАЧКИХ листића без сигурносне заштите, који немају отисак штамбиља и потпис члана бирачког одбора, нађени гласачки листићи се проглашавају „неважећи остали“. Број „неважећих осталих“ гласачких листића се добије када се сабере број неважећих осталих гласачких листића поред стикера на којем пише - остали, са бројем гласачких листића на којима нема сигурносне заштите, нема отиска штамбиља и потписа члана бирачког одбора.

Предсједник БО, само у том случају у Записнику о раду бирачког одбора у дијелу 310, евидентира број неважећих листића по категоријама - *неважећи неозначени, неважећи остали и неважећи без посебне заштите без отиска штамбиља и потписа члана бирачког одбора.* Након тога предсједник пакује неважеће гласачке листиће у коверту на начин да их раздваја стикерима- *неважеће неозначене гласачке листиће, неважеће остале гласачке листиће и неважеће гласачке листиће без посебне заштите, без отиска штамбиља и потпис члана бирачког одбора.*

Дио 310 Записника о раду бирачког одбора

Specifikacija nevažećih glasačkih listića		Dio Z10
Broj BM <u>131 A-016</u>		
Nivo <u>701/702</u> (upisati broj nivoa)		
Nevažeći neoznačeni glasački listići	<u>10</u>	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći ostali glasački listići	<u>5</u>	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata	<u>1</u>	(upisati broj glasačkih listića)
<hr/>		
Nivo _____ (upisati broj nivoa)		
Nevažeći neoznačeni glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći ostali glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata	_____	(upisati broj glasačkih listića)
<hr/>		
Nivo _____ (upisati broj nivoa)		
Nevažeći neoznačeni glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći ostali glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata	_____	(upisati broj glasačkih listića)
<hr/>		
Nivo _____ (upisati broj nivoa)		
Nevažeći neoznačeni glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći ostali glasački listići	_____	(upisati broj glasačkih listića)
Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata	_____	(upisati broj glasačkih listića)

Радња 5 – Бројање гласачких листића по кандидатима

Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје гласачке листиће за сваког од кандидата који су се налазили на гласачком листићу, а који су добили гласове, тако што броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и вежу их у свежњеве гумицом. У задњем свежњу ставља се стикер са бројем гласачких листића у том свежњу. Кад тим преброји гласачке листиће за једног кандидата, наставља бројање за сљедећег кандидата, док сви гласачки листићи не буду пребројани. Кад је завршено бројање свих гласачких листића, на столу се налазе групе свежњева гласачких листића које су разврстане по кандидатима и то поред стикера са именима кандидата.

Радња 6 – Унос гласова за кандидате у образац

Предсједник након тога у Образац ЗР – већински глас поред имена за сваког кандидата упише број гласачких листића, који су поред стикера са њиховим именима, тако да преброји свежњеве које помножи са 25 и дода број са свежња на ком је стикер, тако да добије колико је укупно тај кандидат добио гласова (примјер: код стикера са именом кандидата под редним бројем 1 имају 4 свежња са гласачким листићима, тај кандидат је добио $4 \times 25 = 100$ гласова и тај број предсједник упише код имена тог кандидата). Том методом упише гласове за све

кандидате. На дну табеле са гласовима кандидата се добије, сабирањем свих гласова, укупан број важећих гласова, који предсједник препише на лијеву страну Обрасца ЗР као укупан број важећих гласова који, сабран са укупним бројем неважећих гласова, треба дати укупан број гласачких листића у гласачкој кутији.

Радња 7 – Објава резултата на бирачком мјесту и пакирање изборног материјала

Пошто је Образац за збирне резултате ЗР – већински глас- комплетно попуњен, бирачки одбор пакује изборни материјал у сиву заштитну врећу гдје се већ налазе неважећи гласачки листићи, те на врећу уписује ознаку бирачког мјеста. **НАПОМЕНА:** Боја вреће у коју се пакују пребројани гласачки листићи одговара боји гласачких листића.

Предсједник свим присутнима објављује резултате бројања гласова на бирачком мјесту, жуту копију Обрасца ЗР излаже на бирачком мјесту, а зелену копију са изборним резултатима за тај ниво предаје лицу овлаштену од стране градске/општинске изборне комисије.

Радња 8 – Паковање изборног материјала након завршеног бројања гласачких листића

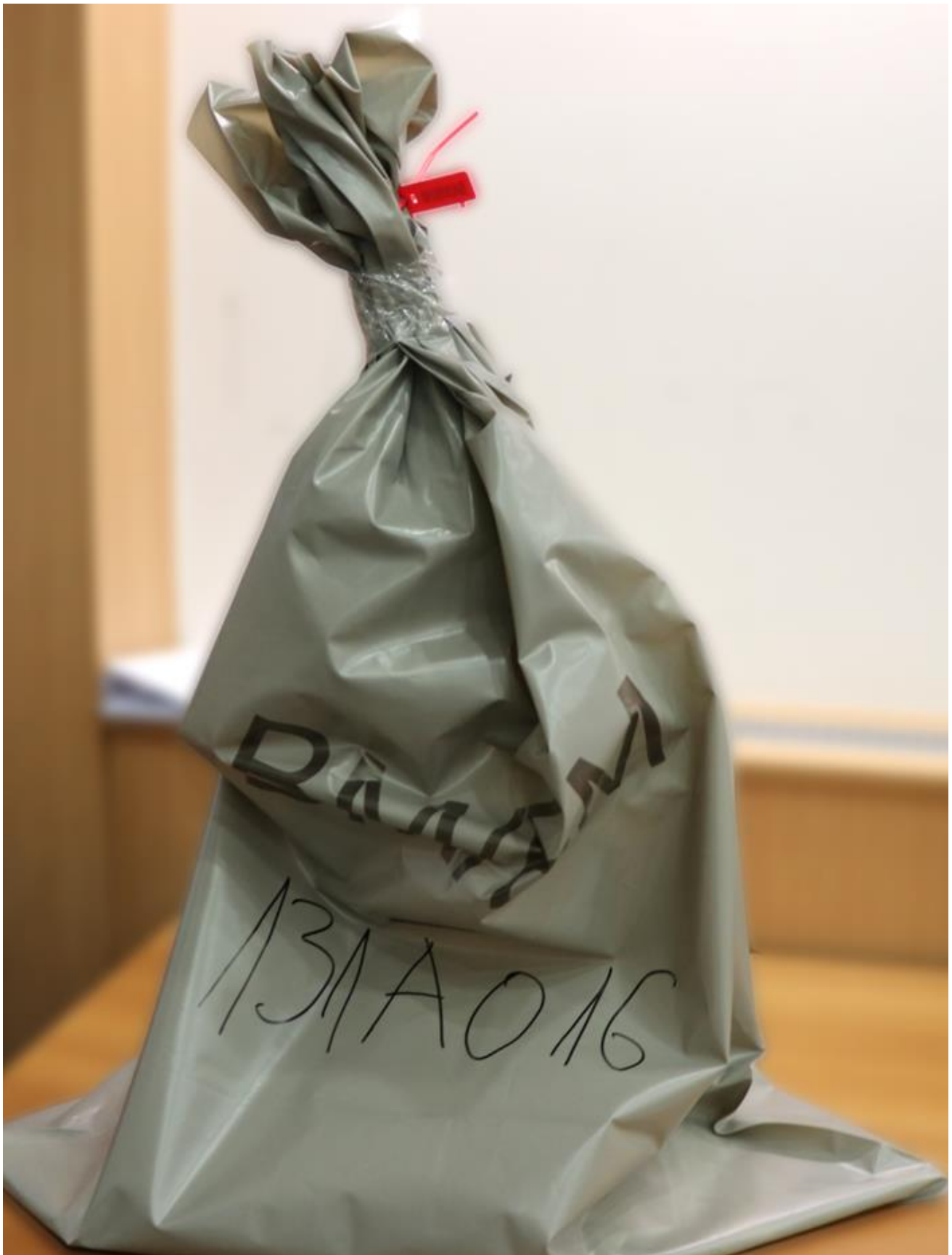
Бирачки одбор пакује изборни материјал на начин приказан у шеми паковања, а сиву врећу затвара пластичним печатом који провлачи кроз за то предвиђене рупе и лијепи самољепљивом траком испод печата.

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZ		IPRVE REZULTATE ZP (BEVJINSKI GLAS) ZR / ZP		
NAZIV OPĆINE / NAZIV OPŠTINE	701/702 Predsjedništvo BiH	SIFRA OPĆINE / SIFRA OPŠTINE	SIFRA BIRAČKOG MJESTA / SIFRA BIRAČKOG MJESTA	
		131A	131A-016	
<p>Укупан број гласачких листића у сивој заштитној врећи (укупан број гласачких листића у сивој заштитној врећи)</p> <p>440</p>		<p>Кандидат / Кандидат</p> <p>KANDIDAT A</p> <p>KANDIDAT B</p> <p>KANDIDAT C</p> <p>KANDIDAT D</p> <p>KANDIDAT E</p> <p>KANDIDAT F</p> <p>KANDIDAT G</p> <p>KANDIDAT H</p> <p>KANDIDAT I</p> <p>KANDIDAT J</p> <p>KANDIDAT K</p> <p>KANDIDAT L</p>	<p>Политичка странка, кандидат или политички / политички кандидат / Политичка странка, кандидат или политички кандидат</p> <p>PARTIJA PRIVREDNI PROIZVOĐAČA</p> <p>SLOBODARSKA PARTIJA - SP</p> <p>POKRET SOLIDARNOSTI - PC</p> <p>DEMOKRATSKA UNIJA</p> <p>CENTRALNA ALIJANSA</p> <p>REPUBLIČKA EKONOMSKA PARTIJA</p> <p>SLOBODNA DEMOKRATSKA PARTIJA</p> <p>KONZERVATIVNO NAUČNA PARTIJA</p> <p>NOVI BJELEPAJ</p> <p>GRADANSKI REPUBLIČKI POKRET NEZAVISNI INTERESUJALACA</p> <p>REPUBLIČKA DŽABKA STRANKA</p> <p>NOVI POKRET</p>	<p>Број важећих гласова / Број важећих гласова</p> <p>0 0 3 5</p> <p>0 0 8 1</p> <p>0 0 9 4</p> <p>0 1 2 0</p> <p>0 0 1 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 6 0</p> <p>0 0 0 5</p> <p>0 0 0 5</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>
<p>Укупан број неважећих гласачких листића (укупан број неважећих гласачких листића)</p> <p>0</p>		<p>УКУПНО (= ред / редак D) / УКУПНО (= ред D)</p> <p>0 4 2 0</p>		

Примјер правилно попуњеног обрасца за збирне резултате – ЗР

PREDSJEDNIK / PRESJEDNIK	IME I PREZIME (PISANIM SLOVIMA) / ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПИСАНИМ СЛОВИМА)	ПОТВРДА / ПОТВРДА	IME I PREZIME (PISANIM SLOVIMA) / ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПИСАНИМ СЛОВИМА)	ПОТВРДА / ПОТВРДА
CLAN 1 / ЧЛАН 1	NAIDA BEŠOVIĆ	<i>[Signature]</i>	MUSTAFA LAHOVIĆ	<i>[Signature]</i>
CLAN 2 / ЧЛАН 2	ZENKA TEPIĆ	<i>[Signature]</i>	MIRJANA KUŠTAJIĆ	<i>[Signature]</i>
	DRAGANA ZAHIROVIĆ	<i>[Signature]</i>		

Сива заштитна врећа са упакованим изборним материјалом

11. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА – ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ

а. Први круг бројања гласачких листића по политичким субјектима

Радња 1 – Утврђивање броја гласачких листића у гласачкој кутији

Предсједник бирачког одбора у Образац за збирне резултате – ЗР (пропорционална заступљеност) уписује број потписа са Обрасца бројног стања БС.

Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и унакрсно их постављају на радну површину. На задњем свежњу је стикер (самољепљиви папир у боји) са бројем гласачких листића у том свежњу.

Предсједник бирачког одбора преброји унакрсне свежњеве, помножи са 25 и дода број гласачких листића са стикера (**примјер:** 17 свежњева на стикеру уписано 15 и има један гласачки листић без сигурносних елемената, значи $17 \times 25 + 15 = 440$) и тај податак упише у рубрику број гласачких листића у гласачкој кутији. Тест тачности је разлика између броја потписа и броја гласачких листића у гласачкој кутији те уколико нема разлике, упише се 0.

Радња 2 – Исписивање назива политичких субјеката на стикере

Један члан бирачког одбора чита називе политичких субјеката на гласачком листићу, а други члан бирачког одбора их уписује на стикере које поставља по радној површини, пазећи да буду довољно размакнута да се листићи приликом разврставања не мијешају. Код уписивања назива политичких субјеката могу се користити скраћени називи.

Радња 3 – Разврставање гласачких листића према гласовима за политичке субјекте

Сви чланови бирачког одбора тад узимају свежњеве гласачких листића, окрећу их према себи, и гласачки листић на којем су бирачи означили политички субјект, на било који од три валидна начина, стављају поред стикера са називом тог политичког субјекта.

Гласачке листиће који су по њима неважећи приликом разврставања, чланови бирачког одбора стављају поред предсједника на радној површини. Овом методом се разврставају гласачки листићи док се сви не разврстају. Предсједник тад узме два стикера на која напише “неозначени“, “остали“.

Радња 4 – Утврђивање неважећих гласачких листића

Предсједник један по један гласачки листић који су поред њега окреће према себи, погледа и онда показује члановима бирачког одбора и заједно одлучују да ли је гласачки листић важећи или не (**примјер:** гласачки листић је неважећи зато што је празан; чланови бирачког одбора потврде и гласачки листић се ставља поред стикера “неозначени“; гласачки листић је неважећи, јер је бирач означио два политичка субјекта и гласачки листић стави поред стикера “остали“).

Кад су сви листићи разврстани, предсједник преброји неважеће неозначене и број упише у Образац ЗР, преброји неважеће остале и исто број упише у Образац ЗР. Неважеће неозначене и остале гласачке листиће предсједник убаци у коверту и према шеми паковања коверту убаци у одговарајућу врећу у боји.

Радња 5 – Бројање гласачких листића по политичким субјектима

Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје гласачке листиће за сваки од политичких субјеката који су се налазили на гласачком листићу, а који су добили гласове на том бирачком мјесту, тако што наброје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и мотају их у свежњеве које гумицом вежу. На задњем свежњу је стикер са бројем гласачких листића у том свежњу. Кад тим преброји гласачке листиће за један политички субјект, броји за други политички субјект и тако све док сви гласачки листићи не буду пребројани. Кад је завршено бројање свих гласачких листића, на столу су стикери са именима политичких субјеката поред којих су свежњеве са гласачким листићима за те политичке субјекте.

Радња 6 – Уношење гласова за политичке субјекте у образац

Предсједник тада у Образац ЗР – пропорционална заступљеност- у предвиђену колону поред назива сваког политичког субјекта упише број гласачких листића, који су поред стикера са њиховим називом, тако да преброји свежњеве које помножи са 25 и дода број са свежња на којем је стикер, тако да добије укупно колико је тај политички субјект добио гласова на том бирачком мјесту (**примјер:** код стикера са називом политичког субјекта под редним бројем 1

имају 2 свежња са гласачким листићима, а на једном свежњу је стикер са бројем 22 тако да је тај политички субјект добио $1 \times 25 + 22 = 47$ гласова и тај број предсједник упише код назива тог политичког субјекта). Том методом упише гласове за све политичке субјекте. На дну табеле са гласовима политичких субјеката се добије, сабирањем свих гласова, укупан број важећих гласова који предсједник препише на претходну страницу као укупан број важећих гласова који сабран са укупним бројем неважећих гласова треба дати укупан број гласачких листића у гласачкој кутији.

Збир броја важећих и неважећих гласачких листића даје укупан број гласачких листића који треба да је идентичан укупном броју гласачких листића у гласачкој кутији.

Радња 7 - Објава резултата на бирачком мјесту по политичким субјектима

Предсједник присутним објављује резултате првог бројања гласова за политичке субјекте добијених по систему пропорционалне заступљености и на захтјев градске/општинске изборне комисије доставља их на начин који одреди градска/општинска изборна комисија.

Примјер правилно попуњеног обрасца за збирне резултате - 3P

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА)		ZR / ЗР	
NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	513 Parlamentarna skupština BiH	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
		131A	131A 016

	ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА
Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка / Srednjeg бирачког списка (red / redak 5 iz Obrasci za brojno stanje) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (red 5 из Образац за бројно стање)	440
Број гласачких листића у гласачкој кутији Број гласачких листића у гласачкој кутији	440
Тест тачности / тоčnosti red / redak 1 = red / redak 2; ако нису исти уписати разлику Тест тачности red 1 = red 2; ако нису исти уписати разлику	0
A) Неважећи неозначени гласачки листићи A) Неважећи неозначени гласачки листићи	15
B) Неважећи остали гласачки листићи B) Неважећи остали гласачки листићи	15
Укупан број неважећих гласачких листића C) (red / redak A + red / redak B) Ц) Укупан број неважећих гласачких листића (red A + red B)	30
Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних / неовисних кандидата или независни / неовисни кандидати) D1) Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидати)	410
Укупан број важећих гласова (национална мањина) D2) Укупан број важећих гласова (национална мањина)	0
Укупан број важећих гласова D) (red / redak D1 + red / redak D2) Д) Укупан број важећих гласова (red D1 + red D2)	410
Укупан број свих гласачких листића E) (red / redak C + red / redak D) Е) Укупан број свих гласачких листића (red C + red D)	440
Тест тачности / тоčnosti: F) red / redak E = red / redak 2; ако нису исти уписати разлику Ф) Тест тачности: red E = red 2; ако нису исти уписати разлику	0

Sveukupni broj glasova po političkom subjektu na izborima (uključujući i glasove nezavisnih kandidata) (PROVIDNA VEŠTAČENJE)						
Sveukupni broj glasova po političkom subjektu na izborima (uključujući i glasove nezavisnih kandidata) - ukupni broj (UKUPNA VRIJEDNOST U ZAVISNOSTI OD NIVOA)						
DA	3	2	1	9	4	
Sveukupni broj glasova po političkom subjektu na izborima (uključujući i glasove nezavisnih kandidata) - strana lista (BOVA U ZAVISNOSTI OD NIVOA)						
BA	3	5	4	4	7	9
Sveukupni broj glasova po političkom subjektu na izborima (uključujući i glasove nezavisnih kandidata) - BiH (PROVIDNA NABA)						
Sveukupni broj glasova po političkom subjektu na izborima (uključujući i glasove nezavisnih kandidata) - BiH (PROVIDNA NABA)						
BA	3	1	0	6	2	1

Preporučeno je da se svaki glasачки листић попуњава на начин на који је приказано на примеру.

Preporučeno je da se svaki glasачки листић попуњава на начин на који је приказано на примеру.

PREDSJEDNIK PREDSJEDNIK	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
CLAN 1 ЧЛАН 1	AMIDA BEŠOVIĆ	<i>Amida Bešović</i>	CLAN 2 ЧЛАН 2	NEZIHA MUSTAFIĆ	CLAN 4 ЧЛАН 4	DRAGANA ZAHIRI ROVIĆ
CLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Laković</i>	CLAN 3 ЧЛАН 3	ZEHRA TEPIĆ	CLAN 5 ЧЛАН 5	<i>Zehra Tepić</i>

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	513 Parlamentarna skupština BiH	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
		131A	131A016

	ZBIR / ZBOJ GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА
1) Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Otvorena za brojno stanje) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Образац за бројно стање)	440
2) Број гласачких листића у гласачкој кућији Број гласачких листића у гласачкој кућији	440
3) Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику	0
A) Nevažeći neoznačeni gласачки listići A) Неважени неозначени гласачки листићи	15
B) Nevažeći ostali гласачки listići B) Неважени остали гласачки листићи	
C) Ukupan broj nevažeћих гласачких listića (red / redak A + red / redak B) C) Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред В)	30
D1) Ukupan broj важећих гласова (politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovисnih kandidata ili nezavisni / neovисni kandidat) D1) Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат)	410
D2) Ukupan broj важећих гласова (nacionalna manjina) D2) Укупан број важећих гласова (национална мањина)	0
D) Ukupan broj важећих гласова (ред D1 + ред D2) D) Укупан број важећих гласова (ред D1 + ред D2)	410
E) Ukupan broj свих гласачких listića (red / redak C + red / redak D) E) Укупан број свих гласачких листића (ред C + ред D)	440
F) Test tačnosti / tačnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku F) Тест тачности: ред E = ред 2; ако нису исти уписати разлику	0

Središnji broj гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића (OTVORENA LISTA)						
Средњи број гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића (OTVORENA LISTA)						
BA	3	2	2	1	9	4
Središnji broj гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића - национална мањина (NACIONALNA MANJINA)						
Средњи број гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића - национална мањина (NACIONALNA MANJINA)						
BA	3	5	4	4	7	9
Središnji broj гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића (OTVORENA LISTA)						
Средњи број гласачког пописа за изабране особе на изборном нивоу гласачких листића (OTVORENA LISTA)						
BA	3	1	0	6	2	1

PROSEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	IME I PREZIME (UKRANIŠKI SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (УКРАНИШКИ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	IME I PREZIME (SRPSKI SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (СРПСКИ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	IME I PREZIME (SRPSKI SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (СРПСКИ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
CLAN 2 ЧЛАН 2	ANIDA BEŠOVIĆ	<i>Anida Bešović</i>	NEŽIHA MUSTAFIĆ	<i>Nežih Mustafić</i>	CLAN 4 ЧЛАН 4	DRAGANA ŽAHIROVIĆ
CLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Laković</i>	ZENIRA TERIĆ	<i>Zehira Terić</i>	CLAN 5 ЧЛАН 5	

b. Други круг бројања гласачких листића по кандидатима

У другом кругу бројања гласачких листића за појединачне изборне нивое по систему отворених листа, бирачки одбор треба утврдити колико је сваки од кандидата у оквиру сваког политичког субјекта добио појединачних гласова. Ово бројање гласачких листића врши тим од 4 особе на сљедећи начин:

Радња 1 – Читање гласова по кандидатима

Један члан бирачког одбора сједа за радну површину и узме све свежење за један политички субјекат и стави их поред себе на радну површину. Узме један свежањ,

отпакује га, отвара један по један гласачки листић, окреће га према себи и наглас чита редне бројеве кандидата тог политичког субјекта код којих су бирачи у коцкицу испред њиховог имена стављали X. Сви кандидати у оквиру сваког политичког субјекта су нумерисани од 1 до N у зависности колико има кандидата (максимално може бити до 40 кандидата у оквиру једног политичког субјекта). Овај члан бирачког одбора (читач) чита наглас 1, 7, 11, што значи да је бирач код кандидата под редним бројем 1, редним бројем 7 и редним бројем 11 ставио X.

Поред читача сједи други члан бирачког одбора који прати да ли читач исправно чита редне бројеве кандидата испред којих су бирачи стављали ознаку X и он је контролор читања.

Насупрот читачу за радну површину сједну два члана бирачког одбора који сваки за себе узме по један помоћни образац за други круг бројања гласова по кандидатима. Сваки члан бирачког одбора у свом обрасцу на првој страни напишу своје име и презиме и потпишу се, а онда на наредној страници у првој колони у горњем дијелу напишу назив политичке странке за коју се броје гласови по кандидатима. Надаље, у тој првој колони у реду поред броја којег чују од читача уписују једну усправну цртицу. Тако ако је читач прочитао 1, 7, 11, два члана која евидентирају ово свако у свој образац у првој колони у реду поред броја 1, поред броја 7 и поред броја 11 уписују једну усправну цртицу. И тако читач чита редне бројеве кандидата са гласачких листића из тог свежња, док они који евидентирају у свом обрасцу евидентирају усправним цртицама у редовима поред бројеве које су чули од читача. Када сваки пети пут чују један те исти број, значи да у том реду већ имају четири усправне цртице, чланови који евидентирају петом цртицом прекриже те четири цртице. Када читач наиђе на гласачки листић гдје је бирач ставио ознаку X само у квадратић испред назива политичког субјекта и није маркирао ни једног кандидата, читач одлаже тај гласачки листић на радну површину и ништа не чита нема шта да чита, а када наиђе на гласачки листић гдје је бирач маркирао све кандидате тог политичког субјекта, читач чита све редне бројеве од 1 до N. На крају читач чита редне бројеве са свих 25 гласачких листића из тог свежња, а они који евидентирају у првој колони евидентирају усправним цртицама у редовима тих бројева, гдје је свака пета цртица прекрижила четири усправне цртице.

Радња 2 – Сумирање цртица по редовима

Кад је читач ишчитао свих 25 гласачких листића, чланови који евидентирају тад за сваки ред саберу колико цртица имају у реду и тај број упишу у малу колону укупно на крају прве колоне. Тако ако у реду поред броја 1 има уписана два комплета са четири усправне цртице и једном косом преко те четири усправне цртице и двије усправне цртице, то значи да има укупно 12 цртица ($2 \times 5 + 2 = 12$). На овај начин оба члана која евидентирају за све редове утврде колико имају цртица.

Радња 3 – Контрола евидентирања

Када су завршили са сумирањем броја цртица по редовима, један читач другом читачу из свог обрасца једноставно ишчита податке на начин да каже 1 2; 2 7; 3 11 и тако редом, што значи да у реду 1 има двије цртице, у реду 2 седам цртица, у реду 3 једанаест цртица и тако даље. Други члан који евидентира у свом обрасцу провјерава да ли има идентичан број цртица као и први члан. Уколико им се резултати поклопе за све редове, настављају даље са бројањем тако да читач пакује ишчитани свежањ гумицом и враћа поред стикера са називом тог политичког субјекта, и узима сљедећи свежањ са гласачким листићима, а они који евидентирају у другој колони на истој страници обрасца пишу назив исте политичке странке и даље како чују од читача који број, уписују усправне цртице у ред поред тог броја у другој колони, гдје је свака пета коса преко четири усправне цртице. Међутим, ако им се код читања првог читача у једном реду не слаже број, рецимо да код првог читача у реду 10 има седам цртица, а код другог читача осам цртица, други читач не прекида првог читача код читања, него у реду 10 поред броја осам ставља једну звјездицу* и наставља даље пратити првог читача. Кад је први читач ишчитао бројеве цртица у свим редовима, други читач му тад каже да у реду 10 код њега има осам цртица, док је први читач ишчитао број седам. Тада читач поново узима исти свежањ са

већ ишчитаним гласачким листићима и поново их ишчитава, али само оне листиће гдје су бирачи означили кандидата под редним бројем 10. Два члана која евидентирају у наредној колони у горњем дијелу напишу назив политичког субјекта и сад у реду поред броја 10 уписују усправне цртице како читач ишчита број 10. Кад је читач поново ишчитао свих 25 гласачких листића, али сада само за број 10, чланови који евидентирају поново у реду поред броја 10 сабирају колико сад имају цртица и поново упореде те бројеве тако да један ишчита свој број, а други провјери јесу ли добили исти резултат. Кад је то завршено, чланови који евидентирају из прве колоне препишу бројеве за све редове укупно у другој колони и прву колону прекриже.

Радња 4 – Сумирање резултата са једне странице и пренос на другу страницу

Они који евидентирају ће примијетити да на десној страници обрасца имају четири велике усправе колоне, у које се евидентирају усправне цртице у редове поред бројева које је читач ишчитао, које су предвиђене за ишчитавање четири свежња са гласачким листићима, значи једна колона је предвиђена за ишчитавање једног свежња са гласачким листићима. Кад је читач за једну странку ишчитао четири свежња са гласачким листићима, и та политичка странка има још свежњева са гласачким листићима за ишчитавање, тада два члана која евидентирају за сваки ред узму и саберу бројеве из малих колона које су добили, па у великој колони укупно на десној страни обрасца уписују те бројеве. Тако ако је у малој колони укупно у првој колони за ред један било евидентирано 10, у другој колони 7, у трећој колони 1 и у четвртој колони 22 значи да у реду један имамо $10+7+1+22=40$, што члан који евидентира упише у велику колону укупно за ред један. И тако за све редове добије суме малих колона укупно по редовима. Послије тога поново један члан који евидентира другом ишчита сад велику колону укупно, а други члан провјери у свом обрасцу да ли им се суме слажу. Кад утврде да су им суме идентичне, окрећу ту страницу обрасца и виде да на наредној лијевој страници обрасца сад имају три колоне. Читач тад узима наредни свежањ са гласачким листићима и поново са свих гласачких листића из тог свежња ишчитава редне бројеве кандидата за које су бирачи на гласачким листићима гласали, а евидентичари тад отварају наредну колону и истом методом евидентирају усправним цртицама у редовима поред бројева које читач ишчита. Два члана која евидентирају ће примијетити да је свака десна страна обрасца перфорирана тако да се може пресавити и да су резултати из велике колоне укупно на десној претходној страници обрасца видљиви и на лијевој страници.

Радња 5 – Сумирање комплетних резултата ишчитавања за једну политичку странку

Када је читач ишчитао све свежње са гласачким листићима, а чланови који евидентирају по колонама евидентирали усправним цртицама резултате, и кад су добили све суме по малим колонама, тад они који евидентирају сабирају по редовима све бројеве из малих колона укупно (или из велике колоне укупно са претходне странице и малих колона са наредне странице) и добију суму за сваки ред коју испишу у велику колону укупно на десној страни тог листа. Гдје год да стану са ишчитавањем свежњева са гласачким листићима за једну странку, чланови који евидентирају увијек израчунавају суму бројева из малих колона збир који уписују у велику колону укупно на десној страни тог листа. Уколико је остало празних колона које нису попуњене на тој страници гдје су стали они који евидентирају, исте те колоне прецртавају. Поново један од чланова за евидентирање другом ишчита по редовима бројеве из те крајње колоне укупно, и ако су им се поклопили резултати, значи да су завршили посао код ишчитавања гласачких листића по кандидатима за ту политичку странку.

Радња 6 – Унос резултата из помоћног обрасца у образац за збирне резултате ЗР пропорционална заступљеност

Кад су завршили ишчитавање и евидентирање резултата по кандидатима за једну политичку странку, тад један од чланова који су евидентирали сједне поред предсједника бирачког одбора. Предсједник бирачког одбора од треће странице па даље у обрасцу нађе политички субјект за који су се ишчитавали гласови по кандидатима, те у горњем дијелу обрасца гдје пише “ГЛАСОВИ ЗА СТРАНКУ” упише колико је тај политички субјект добио гласова, што је већ евидентирано на другој страни тог обрасца. Послије тога члан који је евидентирао, а који је сјео поред предсједника, једноставно са свог

помоћног обрасца ишчита резултате из велике колоне укупно тако што ишчита: 1 37; 2 48; 3 12; и тако редом до краја. Предсједник тад за кандидата под редним бројем 1 упише да је добио 37 гласова, за кандидата под редним бројем 2 да је добио 48 гласова, за кандидата под редним бројем 3 да је добио 12 гласова и тако упише за све кандидате тог политичког субјекта колико су добили гласова слушајући резултате које му ишчита члан који је евидентирао податке.

Када је завршио ишчитавање резултата са свог помоћног обрасца, тај члан се враћа на своју позицију и тим наставља горе описаном методом ишчитавати и бројати гласове по кандидатима за други политички субјект и тако редом док се не ишчитају и не изброје сви гласови за све кандидате свих политичких субјеката који су добили гласове на вашем бирачком мјесту.

За политичке субјекте који нису добили гласове предсједник у рубрике за гласове кандидата тих политичких субјекта уписује четири нуле.

PRIMJER KAKO SE KORISTI POMOĆNI OBRAZAC ZA BROJANJE

Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	UKUPNO
	Glasovi	zbir		Glasovi	zbir		Glasovi	zbir		Glasovi	zbir		
	GRDNI			GRPNI			GRPNI						
1		13		11		9						1	33
2		17		8		12						2	37
3		0		10		6						3	16
4		8		2		9						4	19
5		10		16		2						5	28
6		3		10		12						6	25
7												7	
8												8	
9												9	
10												10	
11												11	
12												12	
13												13	
14												14	
15												15	
16												16	
17												17	
18												18	
19												19	
20												20	
21												21	
22												22	
23												23	
24												24	
25												25	
26												26	
27												27	
28												28	
29												29	
30												30	
31												31	
32												32	
33												33	
34												34	
35												35	
36												36	
37												37	
38												38	
39												39	

↑
PRESAVITI OVDJE

ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ – ЗР

РЕЗУЛТАТИ ГЛАСАЊА ПО КАНДИДАТИМА У ОКВИРУ ОТворЕНЕ ЛИСТЕ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBIRNE REZULTATE ZA OTVORENA LISTA / OBRAZAC ZA ZBIRNE REZULTATE ZA OTVORENA LISTA

ZR / ZP

513 Parlamentarna skupština BiH

ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA
 ŠIFRA OPŠTINE ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA
 131A 131A016

Opšti broj / Glasovi za: 0000

№	№	Kandidat	Broj važećih glasova
1	1	KANDIDAT A - NEZAVISNI KANDIDAT	0000
2	2	KANDIDAT B	0000
3	3	KANDIDAT C	0000
4	4	KANDIDAT D	0000
5	5	KANDIDAT E	0000
6	6	KANDIDAT F	0000
7	7	KANDIDAT G	0000
8	8	KANDIDAT H	0000
9	9	KANDIDAT I	0000
10	10	KANDIDAT J	0000
11	11	KANDIDAT K	0000
12	12	KANDIDAT L	0000
13	13	KANDIDAT M	0000
14	14	KANDIDAT N	0000
15	15	KANDIDAT O	0000
16	16	KANDIDAT P	0000
17	17	KANDIDAT Q	0000
18	18	KANDIDAT R	0000
19	19	KANDIDAT S	0000

Opšti broj / Glasovi za: 0070

№	№	Kandidat	Broj važećih glasova
1	1	KANDIDAT A	0033
2	2	KANDIDAT B	0037
3	3	KANDIDAT C	0016
4	4	KANDIDAT D	0019
5	5	KANDIDAT E	0028
6	6	KANDIDAT F	0025
7	7	KANDIDAT G	
8	8	KANDIDAT H	
9	9	KANDIDAT I	
10	10	KANDIDAT J	
11	11	KANDIDAT K	
12	12	KANDIDAT L	
13	13	KANDIDAT M	
14	14	KANDIDAT N	
15	15	KANDIDAT O	
16	16	KANDIDAT P	
17	17	KANDIDAT Q	
18	18	KANDIDAT R	
19	19	KANDIDAT S	

Романија
Обједињени
Буџор

Opšti broj / Glasovi za: 0035

№	№	Kandidat	Broj važećih glasova
1	1	KANDIDAT A	0020
2	2	KANDIDAT B	0001
3	3	KANDIDAT C	0005
4	4	KANDIDAT D	0000
5	5	KANDIDAT E	0000
6	6	KANDIDAT F	0020
7	7	KANDIDAT G	0001
8	8	KANDIDAT H	0004
9	9	KANDIDAT I	0031
10	10	KANDIDAT J	0007
11	11	KANDIDAT K	0009
12	12	KANDIDAT L	0010
13	13	KANDIDAT M	0012
14	14	KANDIDAT N	0000
15	15	KANDIDAT O	0000
16	16	KANDIDAT P	0000
17	17	KANDIDAT Q	0000
18	18	KANDIDAT R	0000
19	19	KANDIDAT S	0000

Opšti broj / Glasovi za: 0028

№	№	Kandidat	Broj važećih glasova
1	1	KANDIDAT A	0009
2	2	KANDIDAT B	0004
3	3	KANDIDAT C	0007
4	4	KANDIDAT D	0018
5	5	KANDIDAT E	0001
6	6	KANDIDAT F	0001
7	7	KANDIDAT G	0001
8	8	KANDIDAT H	0001
9	9	KANDIDAT I	0001
10	10	KANDIDAT J	0001
11	11	KANDIDAT K	0001
12	12	KANDIDAT L	0001
13	13	KANDIDAT M	0001
14	14	KANDIDAT N	0001
15	15	KANDIDAT O	0001
16	16	KANDIDAT P	0001
17	17	KANDIDAT Q	0001
18	18	KANDIDAT R	0001
19	19	KANDIDAT S	0001

№	№	ИМЕ ГЛАСАЊАК	ПОТВРДА	ПОТВРДА	ПОТВРДА	ПОТВРДА
1	1	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
2	2	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
3	3	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
4	4	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
5	5	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
6	6	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
7	7	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
8	8	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
9	9	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
10	10	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
11	11	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
12	12	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
13	13	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
14	14	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
15	15	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
16	16	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
17	17	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
18	18	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković
19	19	MUSTAFA LAKOVIĆ	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković	Mustafa Laković

➤ Изузетно од претходно описане процедуре, на бирачком мјесту са три члана бирачког одбора, један члан бирачког одбора чита редне бројеве кандидата испред којих су бирачи у оквиру тог политичког субјекта стављали ознаку, а два члана бирачког одбора сваки за себе у свој помоћни образац за други круг бројања гласова по кандидатима уписује усправне цртице.

➤ Ниједан кандидат у оквиру отворене листе не може добити више гласова него што је добио политички субјекат, односно може добити највише онолико гласова колико је добио политички субјект на чијој листи се налази.

Радња 7 – Паковање изборног материјала

Послије завршеног бројања гласова за кандидате политичких субјеката и уписаних резултата ишчитавањем једног од чланова одређених за евидентирање предсједнику, предсједник узима све свежњеве једног политичког субјекта, увезе их новом гумицом и убаци у врећу одговарајуће боје у којој су неважећи гласачки листићи, и том методом увезе свежњеве са гласачким листићима свих политичких субјеката и убаци их у врећу.

У врећу са гласачким листићима предсједник бирачког одбора ставља и два помоћна обрасца за други круг бројања гласова по кандидатима.

Послије тога узме нова два пластична печата, и на првој страници обрасца упише број за вреће које ће печатити тим печатима (врећа у боји и провидна мања), и број пластичног печата којим је запечатио провидну заштитну врећу у којој се налазе већ упаковани неискориштени и оштећени гласачки листићи тог нивоа.

Након тога образац потпише предсједник и сви чланови бирачког одбора. Предсједник тада искине све жуте копије обрасца и полијепи их на зид у бирачком мјесту да сви присутни могу видјети изборне резултате, све зелене копије искине и стави у коверту за предсједника изборне комисије, све црвене копије остави себи, а све плаве копије истргне и убаци у плаву врећу гдје су пребројани важећи и неважећи гласачки листићи за одговарајуће изборне нивое и печатом чији је број уписао у образац запечати врећу. **Врећу печати на начин да пластични печат провуче кроз отворе на горењем дијелу вреће и печат затвори, а испод печата врећу облијепи самољепљивом траком.**

Оригинал образац у корицама убаци у коверту на којој пише да је за Централну изборну комисију БиХ. Након тога предсједник убаци извод из Централног бирачког списка у мању провидну врећу заједно са Записником о раду бирачког одбора и запечати печатом чији је број уписао на обрасцу.

На овај начин је бирачки одбор завршио активности на бирачком мјесту.

- **Након утврђивања резултата гласања и паковања изборног материјала на начин како је то прописано, бирачки одбор одмах, а најкасније 12 сати након затварања бирачког мјеста, изборни материјал доставља изборној комисији. Изборна комисија при преузимању изборног материјала од бирачког одбора провјерава да ли је изборни материјал спакован на прописан начин и потврђује пријем у примопредајном обрасцу изборног материјала БО-ИК.**

12. ПРАВИЛНО ОБЈЕДИЊАВАЊЕ РЕЗУЛТАТА

- 12.1 Уколико бирачки одбор не утврди правилно изборне резултате, градска/општинска изборна комисија, уз сагласност Централне изборне комисије БиХ, може наложити отварање вреће са гласачким листићима у циљу правилног обједињавања резултата.
- 12.2 Поновно отварање вреће врши се за оне изборне нивое гдје је дошло до неправилног утврђивања резултата гласања.
- 12.3 Правилно обједињавање резултата обавља исти бирачки одбор који је радио на бирачком мјесту, посебно формиран бирачки одбор или посебан тим за бројање, о чему одлучује градска/општинска изборна комисија.
- 12.4 Правилно обједињавање резултата обавља се у за то посебно предвиђеном простору који осигурава градска/општинска изборна комисија, у унапријед одређеним терминима и уз присуство акредитованих посматрача, које претходно о мјесту и времену поновљеног бројања за одобрени изборни ниво, обавијести градска/општинска изборна комисија на погодан начин.

5. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ

1.1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора

- a) На бирачком мјесту за гласање у одсуству примјењује се процедура гласања утврђена за редовна бирачка мјеста. Бирачу који гласа на бирачком мјесту за гласање у одсуству издају се коверте које садрже гласачке листиће који се издају у основној изборној јединици за коју бирач гласа.
- b) Прије издавања коверте са гласачким листићима, члан бирачког одбора вади све гласачке листиће из коверте, ставља отисак штамбиља и потписује се на свим гласачким листићима поред отиска штамбиља, те гласачке листиће поново враћа у коверту коју издаје бирачу.

➤ Бирач који гласа у одсуству, ако оштети гласачки листић, враћа коверту с гласачким листићима, а члан бирачког одбора му издаје нову коверту са гласачким листићима.

- c) Бирачки одбор прије отварања бирачког мјеста за гласање у одсуству обавља исте радње као и бирачки одбор на редовним бирачким мјестима, осим што се на тим бирачким мјестима ручно броје коверте које садрже гласачке листиће по основним изборним јединицама за које бирачи гласају. Добијене бројеве пребројаних коверата предсједник уноси у Образац за бројно стање.
- d) Након затварања бирачког мјеста за гласање у одсуству бирачки одбор обавља сљедеће радње:
  - броји потписе на изводу из коначног Централног бирачког списка,
  - броји неискориштене коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама,
  - броји коверте с оштећеним гласачким листићима по основним изборним јединицама ако их има,
  - уписује добијене бројеве у Образац за бројно стање, а неискориштене коверте пакује у оригиналне кутије, оштећене коверте с гласачким листићима ставља у коверту АЗ с натписом оштећени гласачки листићи те их пакује у провидну врећу,
  - отвара гласачку кутију и разврстава коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама,
  - броји коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама и увезује их гумицама,
  - предсједник уписује добијени број коверата за сваку основну изборну јединицу у Образац за бројно стање,
  - упаковане снопове коверата по основним изборним јединицама убацују у црвену врећу,
  - уписује на Образац за бројно стање бројеве печата провидне вреће, црвене вреће и мање провидне пластичне вреће,

- плаву копију Обрасца за бројно стање ставља у црвену врећу и затвара је печатом,
- у провидну мању пластичну врећу убацује оригинал Записника о раду бирачког одбора – ЗАРБО, извод из коначног Централног бирачког списка и оригинал Обрасца за бројно стање те је печати предвиђеним печатом,
- у зелену коверту ставља зелену копију Записника о раду бирачког одбора – ЗАРБО и зелену копију Обрасца за бројно стање која је за предсједника градске/општинске изборне комисије
- црвену копију Обрасца за бројно стање предсједник задржава за себе.

**ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ
НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ – БСО**

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (Бирачко мјесто за гласање/гласовање и одсуству/одсутности)	Назив општине: ТРАВНИК	Број бирачког мјеста: 0914501	БСО
---	----------------------------------	---	------------

Серijski број пластичног печата-гласачка кутија 1										Серijski број пластичног печата-гласачка кутија 2-ако је потребно									
Pечат 1										Pечат 1									

Šifra opštine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje	050133		135		200													
I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA																		
1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (učinio brojati)	14	35	10	2														
2. Broj primljenih kovelata sa gласачkim listićima	20	40	15	5														
II: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA																		
3. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (učinio brojati)	13	31	8	0														
4. Broj oštećenih kovelata sa gласачkim listićima (paketi 2a)	0	0	0	0														
5. Broj izdatih kovelata sa gласачkim listićima (redak 6+7+8)	13	31	8	0														
6. Broj neiskorištenih kovelata sa gласачkim listićima (učinio brojati)	7	9	9	5														
7. Broj zadržanih kovelata sa gласачkim listićima (redak 9+10)	20	40	15	5														
III: NAKON OTVARANJA GLASАČKE KUPUJE																		
8. Broj kovelata sa gласачkim listićima za гласање/гласовање u одсуству/odсутности	13	31	8	0														
IV: Test tačnosti/tačnosti																		
9. Redak redak 7. =redak/redak 2.; ako nisu isti, upisati razliku	0	0	0	0														

Podpisjući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju iz-
borne aktivnosti na ovom бирачком мјесту.

PREDSJEDNIK	IME (ŠTAMPANO/TEŠKANIM SLOVIMA)	POTPIS	IME (ŠTAMPANO/TEŠKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 1	VEDKO PERIĆIĆ	<i>[Signature]</i>	VANJA ČKOVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 2	MADEN VEVIĆ	<i>[Signature]</i>	TATJANA TRIFKOVIĆ	<i>[Signature]</i>

6. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ - КОВЕРТИРАНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА

- По једно бирачко мјесто у свакој основној изборној јединици одређено је за гласање непотврђеним гласачким листићима.
- На бирачком мјесту за гласање непотврђеним гласачким листићима бирачко право остварују сљедеће категорије бирача:
  - бирачи који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ, а на дан одржавања избора затекну се у земљи,
  - бирачима који су стицањем пунољетства први пут уписани у Централни бирачки списак, а нису уписани у закљученом изводу из Централног бирачког списка - биће омогућено да гласају уз важећи идентификациони документ из Поглавља IV овог Приручника и потврду издату од стране Центра за бирачки списак, којом доказују да се њихова имена и презимена не налазе ни на једном изводу из ЦБС, односно доказ о ентитетском држављанству за гласаче у Брчко дистрикту БиХ.

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора

- a) Централна изборна комисија БиХ путем изборне комисије бирачким мјестима одређеним за гласање непотврђеним гласачким листићима доставља списак бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за бираче који гласају путем поште, за ту основну изборну јединицу. Наведени списак служи у сврху утврђивања права гласања путем непотврђених гласачких листића за ову категорију бирача.
- b) Бирач који је од дана закључења Централног бирачког списка до дана избора први пут уписан у Централни бирачки списак због стицања пунољетства да би оставрио своје бирачко право треба добити потврду од Центра за бирачки списак.

- Бирачи који промијене пребивалиште из једне основне изборне јединице у другу основну изборну јединицу у периоду од закључења коначног Централног бирачког списка до дана избора, бирачко право оствариће у основној изборној јединици у којој су имали пријављено пребивалиште прије дана закључења коначног Централног бирачког списка.

- c) Име бирача који има право гласати непотврђеним гласачким листићем уписује се на извод из Централног бирачког списка, који садржи све податке као и извод из коначног Централног бирачког списка. Бирач се потписује на извод из Централног бирачког списка и гласа непотврђеним ковертираним гласачким листићем који се пакује у посебну сигурносну бијелу коверту.
- d) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића, на основу идентификационог документа бирача, испуњава неопходне податке на предњој страници коверте са непотврђеним ковертираним гласачким листићима, на основи којих се може провјерити бирачко право. На предњу страницу коверте уписују се сљедећи подаци:

- број бирачког мјеста
- презиме и име бирача
- јединствени матични број бирача

е) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића из заштитне коверте вади гласачке листиће ставља отисак штамбиља на предвиђено мјесто (Види начин стављања штамбиља на редовном бирачком мјесту!), потписује се поред отиска штамбиља, издаје гласачке листиће бирачу и упућује га у гласачку кабину.

Broj biračkog mjesta/Број бирачког мјеста

Koverta/omotnica za nepotvrđene glasačke listiće
Коверта за непотврђене гласачке листиће

1. Prezime / Презиме

2. Ime / Име

3. Jedinствени matični broj / Јединствени матични број

4. Datum (nadnevak) rođenja / Датум рођења

5. Trenutna adresa stanovanja / Тренутна адреса становања

6. Naziv predоčenog identifikacionog dokumenta / Назив показаног идентификационог документа

7. Broj predоčene isprave / Број показаног документа

8. Izdat od / Издат од

U ovu kovertu stavite samo glasačke listiće!!

Ako na ovu kovertu ili na glasačke listiće ispišete svoje osobne podatke, Vaši glasački listići neće biti важећи.

U ovu kuvertu stavite samo glasačke listiće!!

Ako na ovu kuvertu ili na glasačke listiće ispišete svoje osobne podatke, Vaši glasački listići neće biti важећи.

У ову коверту ставите само гласачке листиће!!

Ako na ovu kovertu или na гласачке листиће будете исписали своје личне податке, Ваши гласачки листићи неће да буду важећи.

Изглед персонализоване коверте на коју се уписују предвиђени подаци.

Изглед бијеле заштитне коверте у коју се стављају гласачки листићи, а која се након гласања бирача пакује у персонализовану коверту.

- f) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића упућује бирача да након гласања гласачке листиће запакира у заштитну коверту, а идентификациони документ бирача задржава до тренутка када бирач, након што је гласао, врати непотврђене ковертиране гласачке листиће запакиране у сигурносној коверти.
- g) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића ставља сигурносну бијелу коверту у коверту с подацима о бирачу који гласа непотврђеним ковертираним гласачким листићима. Коверта се печати и бирач је убацује у гласачку кутију.
- h) Предсједник бирачког одбора уписује предвиђене податке у Образац за бројно стање.
- i) Након затварања бирачког мјеста одређеног за гласање непотврђеним - ковертираним гласачким листићима, предсједник и чланови бирачког одбора обављају сљедеће радње:
- броје потписе на изводу из Централног бирачког списка,
  - броје неискориштене коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама,
  - броје оштећене коверте с гласачким листићима ако их има,
  - уписују добијене бројеве у Образац за бројно стање, а неискориштене коверте пакују у оригиналне кутије, коверте с оштећеним гласачким листићима стављају у коверту АЗ с натписом „оштећени гласачки листићи“ те их пакују у провидну врећу
  - отварају гласачку кутију, броје коверте с непотврђеним гласачким листићима и увезују их гумицом,
  - предсједник уписује добијени број коверата с непотврђеним гласачким листићима у Образац за бројно стање,
  - упаковане коверте с непотврђеним гласачким листићима убацују у зелену врећу,
  - уписују у Образац за бројно стање бројеве печата провидне вреће, зелене вреће и мање провидне пластичне вреће,
  - плаву копију Обрасца за бројно стање ставља у зелену врећу и затвара је печатом,
  - у мању провидну врећу убацује оригинал Записника о раду бирачког одбора, и оригинал Обрасца за бројно стање те је печати,
  - у зелену коверту ставља зелену копију Записника о раду бирачког одбора и зелену копију Обрасца за бројно стање која је за предсједника градске/општинске изборне комисије,
  - црвену копију Обрасца за бројно стање предсједник задржава за себе,
  - извод из Централног бирачког списка бирачки одбор доставља изборној комисији.

Примјер правилно попуњеног обрасца за бројно стање на бирачком мјесту одређеном за гласање непотврђеним - ковертираним гласачким листићима - БСН

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)	Naziv općine: TRAVNIK	Broj biračkog mjesta: 091A50MMN	BSN
--	---------------------------------	---	-----

Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 1		Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 2 (Ako je potrebno!)	
BA 6 7 3 0 0 3	BA 1 6 6 0 1 6		
PEČAT 1	PEČAT 2	PEČAT 1	PEČAT 2

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje → **091 A**

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)	750
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima	75
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA	
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima	0
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)	75
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima	11
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)	0
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)	11
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)	64
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)	75
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE	
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima	11
DIO V: Test tačnosti/točnosti	
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku	0
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku	0

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (providna veća)
BA 0 0 1 1 3 8

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa kovertama sa nepotvrđenim gl. listićima (zelena)
BA 0 1 0 0 3 6

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (providna manja)
BA 7 7 0 7 0 3

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

	IME (ŠAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK	VELJKO PETROVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 2	MILADEN VIČEVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 3	VANJA LALOVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 4	TATJANA TRIFEVIĆ	<i>[Signature]</i>

7. МОБИЛНИ ТИМ

➤ Да би се омогућило гласање бирачима који су везани за своје домове, односно који су везани за установе (притворске јединице, геријатријске, дистрофичарске или друге здравствене установе), изборне комисије формирају мобилни тим који ће посјетити ове категорије бирача и омогућити да гласају.

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора (мобилног тима)
- а) Мобилни тим се састоји од предсједника и два члана. Предсједник руководи радом мобилног тима и одговоран је за његову законитост. Изборна комисија један сат прије отварања бирачких мјеста предаје мобилном тиму материјал како слиједи:
  - извод из Централног бирачког списка за бираче који су пријављени за гласање путем мобилног тима,
  - одговарајући број гласачких листића запакованих у заштитне коверте, које су стављене у персонализоване коверте на којима су уписане шифре основних изборних јединица за које се гласа,
  - одговарајући број помоћних гласачких кутија (картонске кутије),
  - Образац за бројно стање – мобилни тим,
  - потрошни материјал који је неопходан у процесу рада мобилног тима,
  - Записник о раду бирачког одбора,
  - списак бирача с адресама и контакт-телефонима,
  - план рада мобилног тима.

Гласачка кутија за мобилни тим

- За потребе рада на терену изборна комисија мобилном тиму треба осигурати одговарајуће моторно возило, односно одговарајући превоз до бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање путем мобилног тима.
- Мобилни тим приликом посјете бирача који су везани за установе може, ради бржег и ефикаснијег гласања, у сарадњи с надлежним особљем, организовати гласање на начин на који се гласање организује на бирачком мјесту, придржавајући се при томе процедуре која је прописана за гласање бирача на бирачком мјесту.
- Мобилни тим за гласање дужан је осигурати тајност гласања на начин како је то прописано законом и објашњено овим приручником.
- Мобилни тим за гласање дужан је придржавати се плана рада мобилног тима који је донијела изборна комисија и омогућити акредитованим посматрачима посматрање рада мобилног тима. Акредитовани посматрачи могу посматрати рад мобилног тима за гласање на начин како је то објашњено у Поглављу III овог приручника и ако не нарушавају приватност бирача који су везани за своје домове, односно ако не нарушавају правила понашања која су успостављена у установама за које су бирачи везани и уз сагласност надлежног особља тих установа.

- b) По преузимању изборног материјала, предсједник и чланови мобилног тима обављају сљедеће:
- уписују своја имена у Записник и потписују се у дијелу Записника који је за то предвиђен,
  - уписују број бирача с извода из Централног бирачког списка на предвиђено мјесто у Обрасцу за бројно стање,
  - ручно броје примљене персонализоване заштитне коверте са комплетима гласачких листића према шифрама основних изборних јединица за које се гласа, а према бирачкој опцији бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка и уписују тај број у Образац за бројно стање,
  - формирају помоћну гласачку кутију и стављају папирни самољепљиви печат на отвор гласачке кутије,
  - уписују серијске бројеве печата с помоћне гласачке кутије у Образац за бројно стање.
- c) Гласање бирача путем Мобилног тима траје непрекидно у току дана, са почетком у 7.00 сати и завршетком у 19.00 сати.
- d) Бирачи везани за своје домове гласају персонализованим ковертама на којима је члан бирачког одбора који издаје гласачке листиће уписао податке о бирачу, име, преиме и јединствени матични број. Бирачу се издаје заштитна коверта са гласачким листићима на које је члан бирачког одбора ставио отисак штампбиља и потписао се поред отиска штампбиља. Бирач након обављеног гласања ставља гласачке листиће у заштитну коверту која се ставља у персонализовану коверту са подацима о бирачу, коју бирач након тога убацује у гласачку кутију.
- e) Мобилни тим приликом рада на терену, након гласања бирача на одређеној локацији, самољепљивом траком лијепи отвор гласачке кутије који потписују предсједник и чланови мобилног тима
- f) Након завршетка рада на терену, мобилни тим ставља на отвор помоћне гласачке кутије самољепљиви папирни печат на који се потписују предсједник и чланови мобилног тима, а серијски број печата евидентира на Обрасцу за бројно стање.
- g) У Записник о раду мобилног тима, који потписују предсједник и оба члана, уписују се важнији догађаји током њиховог рада на терену.

h) Након завршеног обиласка свих бирача чија се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка, мобилни тим одлази у сједиште градске/општинске изборне комисије и обавља сљедеће радње:

- броји потписе на изводу из Централног бирачког списка,
- броји неискориштене коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама,
- броји коверте с оштећеним гласачким листићима по основним изборним јединицама ако их има,
- уписује добијене резултате у Образац за бројно стање, а неискориштене коверте пакује у оригиналне кутије, оштећене коверте с гласачким листићима ставља у коверту А3 с натписом „оштећени гласачки листићи“ те их пакују у провидну врећу,
- отвара гласачку кутију,
- броји коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама и увезује их гумицом,
- предсједник уписује добијени број коверата с гласачким листићима по основним изборним јединицама у Образац за бројно стање,
- упаковане коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама убацују у наранџасту врећу,
- уписује на Образац за бројно стања бројеве печата провидне вреће, наранџасте вреће и мање провидне вреће,
- плаву копију Обрасца за бројно стање ставља у наранџасту врећу и затвара је печатом,
- у мању провидну врећу убацује оригинал Записника о раду бирачког одбора – ЗАРБО, извод из Централног бирачког списка и оригинал Обрасца за бројно стање те је печати предвиђеним печатом,
- у зелену коверту ставља зелену копију Записника о раду бирачког одбора и зелену копију Обрасца за бројно стање која је за предсједника градске/општинске изборне комисије,
- црвену копију Обрасца за бројно стање предсједник задржава за себе.

i) Мобилни тим свој изборни материјал предаје изборној комисији у њеном сједишту.

НАПОМЕНА: Персонализоване заштитне коверте које се користе за гласање путем мобилног тима истог су изгледа и садржаја као коверте које се користе за гласање непотврђеним гласачким листићима.

ВИДИ: 6. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА.

**ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА
БРОЈНО СТАЊЕ МОБИЛНОГ ТИМА – БСМ**

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (МОБИЛНИ ТИМ)	Назив и шифра општине/изборне јединице:	Број мобилног тима:	BSM
	TRAVNIK		

Serijski broj papirnog pečata-glasačka kutija BA101514174815	Serijski broj papirnog pečata-glasačka kutija BA11214181710BA181813121110
---	--

Pečat 1	Pečat 2	Pečat 1	Pečat 2
Šifra opštine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →			
I: PRIJE ROČETKA RADA MOBILNOG TIMA			
1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/roписа za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)			49
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima			50
II : NAKON ZAVRŠETKA RADA MOBILNOG TIMA			
3. Broj roписа birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/roписа za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)			49
4. Broj oštećenih koverata sa glasačkim listićima			0
5. Broj izdatih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 3+4)			49
6. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)			1
7. Broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 5+6)			50
III: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE			
8. Broj koverata sa glasačkim listićima za glasanje/glasovanje mobilni tim			49
IV: Test tačnosti/točnosti			
9. Red/redak 7 =Red/redak 2; ako nisu isti, upisati razliku			0

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju iz-
borne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

PREDSJEDNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 1	VELJKO PETROVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 2	MUSTAFA UKONIC	<i>[Signature]</i>
	TATJANA TRFKOVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 3	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS

8.

ПОСТУПАЊЕ ОРГАНА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА НА ИЗБОРНИ ДАН У УСЛОВИМА ЕПИДЕМИЈЕ КОВИД - 19

Одредбе овог Поглавља примјењују се ако Централна изборна комисија БиХ донесе посебну Одлуку у складу са епидемиолошком ситуацијом у земљи и мјерама надлежних органа, о чему ће благовремено обавијестити изборну администрацију и све учеснике изборног процеса. (члан 33-39. Правилника о провођењу избора)

1.Бирачу чије се име налази на изводу из Централног бирачког списка за гласање на редовном бирачком мјесту, а који је позитиван на КОВИД-19 и/или којем је изречена мјера надлежног органа о обавезној изолацији, због чега није у могућности да дође на бирачко мјесто на којем је уписан у извод из Централног бирачког списка да гласа лично, биће, на његов захтјев, омогућено гласање.

2.Гласање бирача обавља се путем ковертираног гласачког листића који се изузима са редовног бирачког мјеста, према процедури описаној код гласања бирача путем мобилног тима.

3.Поред једног или више мобилних тимова из члана 24. овог Правилника, изборна комисија посебном одлуком формира најмање један посебни мобилни тим у чијем саставу је по могућности најмање један здравствени радник. Предсједник или најмање један члан овог посебног мобилног тима мора бити опремљен специјалном заштитном опремом, која обавезно садржи заштитни комбинеzon, маску, заштитну капу, рукавице, адекватну заштиту обуће и по могућности, визир.

4.Предсједник бирачког одбора у Образац за бројно стање уписује укупан број бирача који гласају на том редовном бирачком мјесту умањен за број бирача којима је одобрено да гласају путем посебног мобилног тима.

5.Након што бирачки одбор ручно преброји и утврди укупан број задужених листића за сваки изборни ниво, бирачки одбор са редовног бирачког мјеста у посебну пластичну врећицу са натписом "Бирачи КОВИД-19" издваја потребан број гласачких листића за сваки изборни ниво за бираче који гласају путем Посебног мобилног тима и ту незапечаћену провидну пластичну врећу предаје Посебном мобилном тиму по доласку на то бирачко мјесто. Напријед описана радња се обавезно констатује у записнику о раду бирачког одбора, обрасцу бројног стања и записнику о примопредаји гласачких листића (ЗПГЛ).

6.Посебни мобилни тим ће у складу са планом рада на терену, обићи свако редовно бирачко мјесто које има евидентиране бираче у посебном изводу за бираче који ће гласати путем посебног мобилног тима. Прије него што од предсједника бирачког одбора на редовном бирачком мјесту преузме гласачке листиће, посебни мобилни тим ће пребројати преузете незапечаћене коверте и гласачке листиће за сваки изборни ниво за бирача који гласа путем Посебног мобилног тима. Након пребројавања гласачких листића, предсједник Посебног мобилног тима ће упакovati у довољан број комплета коверата. Ова радња се обавезно констатује у записнику о раду бирачког одбора и обрасцу бројног стања на редовном бирачком мјесту и у записнику о раду Посебног мобилног тима.

7. Посебан мобилни тим након 19.00 сати у сједишту изборне комисије са свих записника ЗПГЛ утврђује укупан број запримљених сетова гласачких листића са бирачких мјеста и тај број уписује у образац бројног стања.

8.Посебан мобилни тим пакује изборни материјал према шеми паковања редовног мобилног тима.

9.

***ПРЕКРШАЈНЕ И КАЗНЕНЕ
ОДРЕДБЕ***

9. ПРЕКРШАЈНЕ И КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

САНКЦИЈЕ ПРОПИСАНЕ ИЗБОРНИМ ЗАКОНОМ БиХ (ПОГЛАВЉЕ 19А)

За кршење одредаба Изборног закона у Босни и Херцеговини, предвиђене су прекршајне санкције и то новчане у износу најмање 600,00 КМ до 3.000,00 КМ, као и забрана ангажовања у изборној администрацији у трајању од 4 године.

За утврђивање прекршаја и изрицања санкција надлежна је Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, а у неким прекршајима, општинска/градска изборна комисија.

У досадашњој пракси, Централна изборна комисија БиХ је послије сваког изборног циклуса проводила поступке и изрицала санкције за учињене прекршаје.

Прекршитељи су најчешће чланови изборне администрације, у правилу предсједници и чланови бирачких одбора, због пропуста учињених без намјере (из нехата), или пропуштањем да се нека радња уради или да се уради на начин прописан Законом.

Најчешћи прекршаји су утврђени у члану 5.25 Изборног закона БиХ, на начин да обрасци са бирачких мјеста нису били попуњени у складу са прописаном процедуром.

Прекршаји утврђени Изборним законом БиХ односе се на предсједника бирачког одбора ако не одреди дужности члановима бирачког одбора на дан гласања, односно за предсједника и чланове, ако не:

- уписује податке у записник о раду бирачког одбора који су тамо предвиђени,
- не објасни бирачу начин гласања,,
- не осигура бирачу тајност гласања
- не утврди идентитет бирача и не омогући му да се потпише за то предвиђено мјесто на бирачком списку,
- помаже лицу током гласања на начин супротан Изборном закону БиХ.

Пропусти због којих није било могуће утврдити резултате избора на бирачком мјесту, због чега су морали бити утврђивани поновним бројањем или поништавањем избора на бирачком мјесту, представљали су основ за утврђивање прекршајне одговорности.

2. КРИВИЧНА ДЈЕЛА У ИЗБОРНОМ ПРОЦЕСУ

Ако постоји намјера да се недозвољеним радњама утиче на изборни процес и резултате избора, такве активности представљају основ за утврђивање евентуалне кривичне одговорности.

Поред новчане, предвиђене су и затворске казне.

Нека од кривичних дјела могу учинити припадници изборне администрације, бирачког одбора и изборне комисије у оквиру своје дужности и то представља отежавајућу околност, за шта је предвиђена и строжа казна.

Навешћемо основна кривична дјела која су по својим основним обиљежјима садржана у кривичном законодавству Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта БиХ.

- ***Кривично дјело – Ускраћивање бирачког права***
- **Обиљежје дјела** – Ко у обављању повјерене му дужности у вези са изборима за институције Босне и Херцеговине, другога, у намјери да га спријечи у остварењу његовог бирачког права, противзаконито не уведе у бирачки попис или га избрише из бирачког пописа или му на други ускрати бирачко право.
- ***Кривично дјело - Повреда слободе одређења бирача***
- **Обиљежје дјела** - Ко силом, озбиљном пријетњом, принудом, подмићивањем или кориштењем његовог тешког економског стања или на други противправан начин утиче на бирача у Босни и Херцеговини да на изборима за институције Босне и Херцеговине или приликом гласања о опозиву или на референдуму, гласа за или против поједине листе, појединог кандидата, односно да гласа за или против опозива, за или против приједлога о коме се одлучује референдумом, или да уопште не гласа. Члан бирачког одбора или друго лице које учини ово дјело у вршењу повјерене му дужности у вези са изборима, гласањем или референдумом.
- ***Кривично дјело – Повреда тајности гласања***
- **Обиљежје дјела** – Ко при избору за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, повриједи тајност гласања. Члан бирачког одбора или друго лице које учини ово дјело у вршењу повјерене му дужности у вези са изборима или гласањем.
- ***Кривично дјело - Изборна превара***
- **Обиљежје дјела** - Ко кривотвори резултате избора или гласања за институције Босне и Херцеговине додавањем, одузимањем или брисањем гласова или потписа, нетачним бројањем гласова, неистинитим уписивањем резултата у изборне исправе или на други начин, или објави као коначан резултат избора или гласања који не одговара обављеном гласању.
- ***Кривично дјело – Уништење изборних исправа***
- **Обиљежје дјела** - Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине, при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, уништи, прикрије, оштети или одузме какву исправу о изборима или о гласању о опозиву или какав предмет који служи за избор или за гласање о опозиву.

Ако изборна комисија сматра да је учињено кривично дјело које се односи на изборни процес, дужна је да дјело пријави надлежном тужилаштву - члан 6.8. Изборног закона БиХ

Изводи из свих кривичних закона са кривичним дијелима из зборног процеса се налазе на посебним плакатима припремљеним од стране Централне изборне комисије БиХ и дистрибуисани су свим бирачким одборима који су их дужни истакнути на видно мјесто испред или у просторији за гласање

Шта су дужности и обавезе, предсједника бирачког одбора, односно бирачког одбора као тијела, уколико се на бирачком мјесту, његовој околини или било гдје појави околност, која би могла резултирати прекршајем или кривичним дјелом?

1. Превенција – бирачки одбор је дужан поступати и од свих других захтијевати да поступају по процедурама прописаним Законом, подзаконским актима или инструкцијама Централне изборне комисије БиХ и општинске/градске изборне комисије. То се односи на дан пред изборе, на дан избора па све до предаје изборног материјала градској/општинској изборној комисији.
2. Ако било ко нарушава утврђену процедуру или подузима неку радњу или поступак који су описани у неком од кривичних дјела, потребно је опоменути, а догађај забиљежити на адекватан и провјерљив начин.
3. У случају да је забрањена радња у току или је завршена, неопходно је према датој ситуацији обавијестити општинску/градску изборну комисију, а по потреби позвати и полицију, за што је надлежан искључиво предсједник бирачког одбора, односно његов замјеник који се у датом моменту налази на бирачком мјесту.
4. У случају опасности по изборни процес, неопходно је прекинути гласање на бирачком мјесту и предузети све што је потребно да се осигурају услови за наставку гласања, а једина тијела за комуникацију су општинска/градска изборна комисија и полиција, уз коју може бити евентуално и тужилац.
5. Препоручује се да се у критичним ситуацијама у процес не инволвирају политичке странке, кандидати, медији или било ко од трећих непозваних лица.
6. Сва догађања треба детаљно навести у Записник о раду бирачког одбора, документовати, потписати и сачувати доказе.

Литература

- Изборни закон Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22).
- Правилник о провођењу избора (“Службени гласник БиХ“, бр. 27/22)
- Упутство о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста (“Службени гласник БиХ“, бр. 27/22).
- Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ“, бр. 27/22)
- Правилник о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора (“Службени гласник БиХ“, бр. 27/22).
- Кривични закон БиХ (“Службени гласник БиХ“, бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15 и 40/15, 35/18, и 46/21 од 27.7.2021. – (Одлука Високог представника за БиХ.)
- Кривични закон Републике Српске (“Службени гласник РС“, бр. 64/17, 104/18-одлука УС, 15/21 и 89/21).
- Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине ФБиХ“, бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 и 75/17).

10.

СХЕМЕ ПАКОВАЊА

10. СХЕМЕ ПАКИРАЊА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u FBiH

UPAKOVATI/UPAKIRATI ODMAH PO ZATVARANJU BIRAČKOG MJESTA (PRIJE BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA)!

<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Predsjedništvo BiH – NIVO/RAZINA 701/702</p>	<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa <u>isštećenim</u> glasačkim listićima <p>Parlamentarna skupština BiH – NIVO/RAZINA 511-515</p>	<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Zastupnički dom Parlamenta FBiH – NIVO/RAZINA 401-412</p>	<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Kantonalna skupština – NIVO/RAZINA 201-210</p>
--	---	---	--

 <p>Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa, zatvorena i prelijepljena samoljepljivom naljepnicom</p>	<p>PLD vrećica</p> 	<p>Štambilj za ovjeru glasačkih listića</p>
--	---	--

NAPOMENA:

Na svaku vreću potrebno je upisati broj nivoa/razine (701/702, 511-515, 401-412, 201-210) i broj biračkog mjesta!

UPAKOVATI /UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

<p>Siva zaštitna vreća</p> <p>Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani <u>važeći</u> glasački listići 2. <u>Providna plastična vreća sa nevažećim</u> glasačkim listićima 3. Koverta sa <u>Obrascem za zbirne rezultate ZR većinski glas</u> (plava kopija) <p>Predsjedništvo BiH – NIVO/RAZINA 701/702</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žutu kopiju obrasca ZR većinski glas zalijepiti na zid - Zelenu kopiju obrasca ZR većinski glas staviti u kovertu za predsjednika OIK - Crvenu kopiju obrasca ZR većinski glas staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora
--	--

UPAKOVATI /UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

<p>Plava zaštitna vreća</p> <p>Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani <u>važeći</u> glasački listići 2. <u>Providna plastična vreća sa nevažećim</u> glasačkim listićima 3. Koverta sa <u>Obrascem za zbirne rezultate ZR otvorena lista</u> (plava kopija) 4. Knjige pomoćnih obrazaca <p>Parlamentarna skupština BiH – NIVO/RAZINA 511-515</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žutu kopiju obrasca ZR otvorena lista zalijepiti na zid - Zelenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika OIK - Crvenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora
--	---

UPAKOVATI/UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

Ljubičasta zaštitna vreća

Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću

1. Prebrojani važeci glasački listići
2. Providna plastična vreća sa nevažećim glasačkim listićima
3. Koverta sa Obrascem za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)
4. Knjige pomoćnih obrazaca

Zastupnički dom Parlamenta FBiH – NIVO/RAZINA 401-412

- Žutu kopiju obrasca ZR otvorena lista zalijepiti na zid
- Zelenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika OIK
- Crvenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora

UPAKOVATI/UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

Bordo crvena zaštitna vreća

Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću

1. Prebrojani važeci glasački listići
2. Providna plastična vreća sa nevažećim glasačkim listićima
3. Koverta sa Obrascem za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)
4. Knjige pomoćnih obrazaca

Kantonalna skupština – NIVO/RAZINA 201-210

- Žutu kopiju obrasca ZR otvorena lista zalijepiti na zid
- Zelenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika OIK
- Crvenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora

Koverta za Predsjednika biračkog odbora

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (crvena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za niveoe 201-210,401-412,511-515 (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije/povjerenstva

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (zelena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za niveoe 201-210,401-412,511-515 (zelena kopija)
4. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

PLD vrećica (Štambilj za ovjeru glasačkih listića) dostavlja se Predsjedniku izborne komisije/povjerenstva

Koverte A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH/Središnje izbornu povjerenstvo (za svaki nivo/razinu po jedna)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (original u koricama)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za niveoe 201-210,401-412,511-515 (original u koricama)

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se koristio)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u Brčko Distriktu BiH za birače sa entitetskim državljanstvom F BiH

UPAKOVATI/UPAKIRATI ODMAH PO ZATVARANJU BIRAČKOG MJESTA (PRIJE BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA)!

Providna zaštitna vreća (veća)	Providna zaštitna vreća (veća)	Providna zaštitna vreća (veća)
 <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Predsjedništvo BiH – NIVO/RAZINA 701/702</p>	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Parlamentarna skupština BiH – NIVO/RAZINA 515</p>	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta sa oštećenim glasačkim listićima <p>Zastupnički dom Parlamenta FBiH – NIVO/RAZINA 402</p>

 <p>Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa, zatvorena i prelijepljena samoljepljivom naljepnicom</p>	<p>PLD vrećica</p> 	<p>Štambilj za ovjeru glasačkih listića</p>
--	--	---

NAPOMENA:

Na svaku vreću potrebno je upisati broj nivoa/razine (701/702, 515, 402) i broj biračkog mjesta!

UPAKOVATI/UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

<p>Siva zaštitna vreća</p> <p>Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići 2. Providna plastična vreća sa nevažećim glasačkim listićima 3. Koverta sa Obrascem za zbirne rezultate ZR većinski glas (plava kopija) <p>Predsjedništvo BiH – NIVO/RAZINA 701/702</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žutu kopiju obrasca ZR većinski glas zalijepiti na zid - Zelenu kopiju obrasca ZR većinski glas staviti u kovertu za predsjednika OIK - Crvenu kopiju obrasca ZR većinski glas staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora
--	--

UPAKOVATI/UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

<p>Plava zaštitna vreća</p> <p>Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići 2. Providna plastična vreća sa nevažećim glasačkim listićima 3. Koverta sa Obrascem za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija) 4. Knjige pomoćnih obrazaca <p>Parlamentarna skupština BiH – NIVO/RAZINA 515</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žutu kopiju obrasca ZR otvorena lista zalijepiti na zid - Zelenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika OIK - Crvenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora
--	---

UPAKOVATI/UPAKIRATI POSLIJE OBAVLJENOG BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA!

<p>Ljubičasta zaštitna vreća</p> <p>Izborni materijal koji je potrebno upakovati u vreću</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići 2. Providna plastična vreća sa nevažećim glasačkim listićima 3. Koverta sa Obrascem za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija) 4. Knjige pomoćnih obrazaca <p>Zastupnički dom Parlamenta FBiH – NIVO/RAZINA 402</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žutu kopiju obrasca ZR otvorena lista zalijepiti na zid - Zelenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika OIK - Crvenu kopiju obrasca ZR otvorena lista staviti u kovertu za predsjednika biračkog odbora
---	---

Koverta za Predsjednika biračkog odbora

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (crvena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 402, 515 (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije/povjerenstva

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (zelena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 402, 515 (zelena kopija)
4. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

PLD vrećica (Štambilj za ovjeru glasačkih listića) dostavlja se Predsjedniku izborne komisije/povjerenstva

Koverta A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH/Središnje izborno povjerenstvo (za svaki nivo/razinu po jedna)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (original u koricama)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 402, 515 (original u koricama)

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se koristio)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu za glasanje u odsutnosti u FBiH

Crvena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)
3. Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se koristi)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije/povjerenstva:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

PLD vrećica (Štambilj za ovjeru glasačkih listića)
dostavlja se Predsjedniku izborne komisije

NAPOMENA:

**na svaku vreću potrebno je
upisati broj biračkog mjesta !**

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića u FBiH

Zelena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa nepotvrđenim glasačkim listićima
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)
3. Spisak/popis potencijalnih birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije/ povjerenstva:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)
3. Koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se koristio)

PLD vrećica (Štambilj za ovjeru glasačkih listića)
dostavlja se Predsjedniku izborne komisije

NAPOMENA:

**Na svaku vreću potrebno je
upisati broj biračkog mjesta !**

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala Mobilni tim u FBiH

Narandžasta zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)
3. Koverta sa dodatnim izvodom iz Centralnog biračkog spiska/izvatom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se koristio)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije/povjerenstva:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

PLD vrećica (Štambilj za ovjeru glasačkih listića) dostavlja se Predsjedniku izborne komisije

NAPOMENA:

Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у РС

УПАКОВАТИ ОДМАХ ПО ЗАТВАРАЊУ БИРАЧКОГ МЈЕСТА (ПРИЈЕ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА)!

<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) 2. Коверта са оштећеним гласачким листићима <p>Председништво БиХ – НИВО 703</p>	<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) 2. Коверта са оштећеним гласачким листићима <p>Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 521-523</p>	<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) 2. Коверта са оштећеним гласачким листићима <p>Председник РС – НИВО 600</p>	<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) 2. Коверта са оштећеним гласачким листићима <p>Народна скупштина РС – НИВО 301-309</p>
---	---	---	--

 <p>Коверта са изводом из Централног бирачког списка, затворена и прелијељена самолепљивом наљепницом</p>	<p>ПЛД Врећица</p> 	<p>Штамбил за ојверу гласачких листића</p>
--	--	--

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број нивоа (703, 521-513, 600, 301-309) и број бирачког мјеста!

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

<p>Сива заштитна врећа</p> <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројани важећи гласачки листићи 2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима 3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија) <p>Председништво БиХ – НИВО 703</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР већински глас залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника бирачког одбора
---	--

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

<p>Плава заштитна врећа</p> <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројани важећи гласачки листићи 2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима 3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија) 4. Књиге помоћних образаца <p>Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 521-523</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР отворена листа залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника бирачког одбора
--	---

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

<p>Жута заштитна врећа</p> <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројани важећи гласачки листићи 2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима 3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија) <p>Председник РС – НИВО 600</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР већински глас залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника бирачког одбора
--	--

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

<p>Смеђа заштитна врећа</p> <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројани важећи гласачки листићи 2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима 3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија) 4. Књиге помоћних образаца <p>Народна скупштина РС – НИВО 301-309</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР отворена листа залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника бирачког одбора
---	---

Коверта за Предсједника бирачког одбора

1. Образац бројног стања (црвена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (црвена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 521-513, 301-309 (црвена копија)

Коверта за Предсједника изборне комисије

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (зелена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 521-513, 301-309 (зелена копија)
4. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

ПДЛ врећица (Штамбилъ за овјеру гласачких листића) доставља се Предсједнику изборне комисије

Коверте А3 за Централну изборну комисију БиХ (за сваки ниво по једна)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (оригинал у корицама)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 521-513, 301-309 (оригинал у корицама)

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Коверта са Изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ обрасцем (ако се користио)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у Брчко Дистрикту БиХ за бираче са ентитетским држављанством РС

УПАКОВАТИ ОДМАХ ПО ЗАТВАРАЊУ БИРАЧКОГ МЈЕСТА (ПРИЈЕ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА)!

Провидна заштитна врећа (већа)	Провидна заштитна врећа (већа)	Провидна заштитна врећа (већа)	Провидна заштитна врећа (већа)
 <ol style="list-style-type: none"> Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) Коверта са оштећеним гласачким листићима 	 <ol style="list-style-type: none"> Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) Коверта са оштећеним гласачким листићима 	 <ol style="list-style-type: none"> Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) Коверта са оштећеним гласачким листићима 	 <ol style="list-style-type: none"> Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) Коверта са оштећеним гласачким листићима
Председништво БиХ – НИВО 703	Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 522	Предсједник РС – НИВО 600	Народна скупштина РС – НИВО 306

 <p>Коверта са изводом из Централног бирачког списка, затворена и прелијељена самољепљивом наљепницом</p>	 <p>ПД Врећица</p>	<p>Штамбиљ за овјеру гласачких листића</p>
--	---	--

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број нивоа (703, 522, 600, 306) и број бирачког мјеста!

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

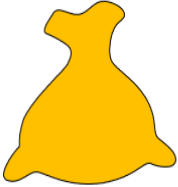
Сива заштитна врећа	
 <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> Пребројани важећи гласачки листићи Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија) <p>Председништво БиХ – НИВО 703</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР већински глас залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за предсједника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за предсједника бирачког одбора

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

Плава заштитна врећа	
 <p>Изборни материјал који је потребно упаковати у врећу</p> <ol style="list-style-type: none"> Пребројани важећи гласачки листићи Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија) Књиге помоћних образаца <p>Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 522</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Жуту копију обрасца ЗР отворена листа залијепити на зид - Зелену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за предсједника ОИК - Црвену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за предсједника бирачког одбора

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

Жута заштитна врећа

Изборни материјал који је потребно упакovati у врећу

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима
3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија)

Председник РС – НИВО 600

- Жуту копију обрасца ЗР већински глас залијепити на зид
- Зелену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника ОИК
- Црвену копију обрасца ЗР већински глас ставити у коверту за председника бирачког одбора

УПАКОВАТИ ПОСЛИЈЕ ОБАВЉЕНОГ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА!

Смеђа заштитна врећа

Изборни материјал који је потребно упакovati у врећу

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са неважећим гласачким листићима
3. Коверта са Обрасцем за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија)
4. Књиге помоћних образаца

Народна скупштина РС – НИВО 306

- Жуту копију обрасца ЗР отворена листа залијепити на зид
- Зелену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника ОИК
- Црвену копију обрасца ЗР отворена листа ставити у коверту за председника бирачког одбора

Коверта за Председника бирачког одбора

1. Образац бројног стања (црвена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (црвена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 522, 306 (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (зелена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 522, 306 (зелена копија)
4. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

ПДЛ врећица (Штамбиле за овјеру гласачких листића) доставља се Председнику изборне комисије

Кoверте А3 за Централну изборну комисију БиХ (за сваки ниво по једна)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за нивое 703, 600 (оригинал у корицама)
3. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за нивое 522, 306 (оригинал у корицама)

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Коверта са Изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ образцем (ако се користио)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту за гласање у одсуству РС

Црвена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
- 3 Коверта са Изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ обрасцем (ако се користио)

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

- 1.Образац бројног стања (зелена копија)
- 2.Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

ПДД врећица (Штамбиљ за овјеру гласачких листића) доставља се Председнику изборне комисије

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића у РС

Зелена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Списак потенцијалних бирача који имају право гласати непотврђеним гласачким листићима

Коверта за Предсједника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Предсједника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)
3. Коверта са Изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ обрасцем (ако се користио)

ПЛД врећица (Штамбиљ за овјеру гласачких листића) доставља се Предсједнику изборне комисије

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала Мобилни тим у РС

Наранџаста заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Коверта са Додатним изводом из Централног бирачког списка за бираче са посебним потребама и ПДЛ обрасцем (ако се користио)

Коверта за Предсједника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Предсједника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

ПДЛ врећица (Штамбиљ за овјеру гласачких листића) доставља се Предсједнику изборне комисије

НАПОМЕНА:

**на сваку врећу потребно је
уписати број бирачког мјеста !**